

742
CATECHE-

S I S.

Keresztényi Vallásra

való tanítás.

Melly
Az Erdélybenlévő U-
nitária Ecclesiáknak
és Scholáknak
szükségekre
ki borsát-
tatot.

Parturunt montes nates ridiculi

Parturunt montes nates ridiculi

Parturunt montes nates ridiculus

Parturunt montes nates ridiculus

Parturunt montes nates ridiculus

Parturunt montes nates ridiculus

Ex oblatione De reverendi
m. Malnap.

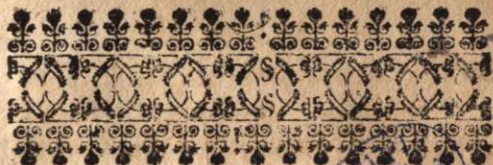

Proverb. 23. 7. 13. 14.

Ne lobb-el az Gyermeektől az tudományt,
ha meg-vered őtet veszfővel, nem bal-
meg véle. Te veszfővel verd-meg ő-
tett, és az ő lelkét meg szabadítod az
baláltól.

1. Paralip. 28.

Te pedig fiam ismérd-meg az te Atyád-
nak Istenét, mert ha kereséted őtet,
meg találod, de ha meg vetéted, ő-is
meg vét téged mind örökké.

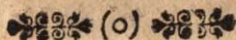

AD LECTOREM.

AZ ÚR JESUS CHRITUS,
az igaz tudomának egy-
gyetlen egy fő Mestere,
akarván az ő tudománynyának
mind igazságár, mind pedig méltó-
ságát, az ő szép és bölts tanításán
álmélkodó Sidióknak meg-mutatni,
azt mondgya Sz. Ján. 7. 16. 17.
Az én tudományom nem enyim, hanem azé
a' ki engemet el-botsátott. Az ki akarja an-
nak akarattját tselekedni, meg-érti az tu-
dományról, ha Istentől vagyóné, vagy-én,
én magamtól szóllok. Melly mondásá-
val azt jelenti még elsőben ki lé-
gyen az igaz tudománnak fő Au-
thor

thora és Fundamentoma, tudni illik az Atya. Másodszor ki legyen annak meg-tanulására alkalmas, az tudni illik az ki az Atyának akarattját akarja tselekedni. Mi is azért akarván az mi tudományunknak, és vallásunknak, mind igazságát, mind pedig méltóságát világ eleiben ki ten- ni, ez kis írásban nem éltünk más Argumentummal, hanem azt akartuk meg mutatni, hogy az mi tudományunk nem miénk, hanem azé az ki minket ennek hirdetésére el- küldött, és az kiknek írásokból azt vettük; mely tudományról is könnyen meg értheti, ha Istenről vagy goné, vagy magunkról szollunk az, az ki annak akarattját tselekedni, az ki azokat az kiknek írásokból ezt vettük el-botsátotta, mivel semmi miitt oyllyan nem irunk, és mondunk, az miről igazán el-nem mondhatjuk, kogy ez nem miénk, hanem azoké, az kiktől tanultuk,

nultuk, az mint azt akarki-is ész-ben veheti az Kérdéseknek és Feleleteknek az Sz: Írásbéli tanubizony-ságokkal való öltve veréséből, és olvasásából. Annál mi mélyben nem böltsekedhetünk, s nem is akarunk böltsekedni, fe az szóllások formáinak fel találásában, sem az üdvességre néző dolgoknak ki gondolásában, mint az Evangelisták és Apostolok böltsekedtek, elötrünk viselvé azaz mondaft. 5. Mo-fes. 29: 29. Az titkok az mi Urunknál Istenünknel vagynak: a' ki nyilatkoztatott dolgok mijenk és a' mi finink mind örökké. Ister: Rom. 12. Az Isternek nekem adott ajándéka által, paratsolom minden-nek valaki ti köztetek vagyon, hogy helyb ne böltsekedgyek, annál a' mit kell böltsekedni; hanem jözanon böltsekedjék, az mint az Isten mindenek adta az bitnek mértékét. Ister: 2 Tim. 3: 14. 15 Te pedig maradj meg azokban az melyeket tanultál, és a' melyek terád biztatnak, tudván azt kitől tanultad, &c. Nevez-

ezzen pedig amaz mondását. Sz: Pál-
nak Gal. 1: 8. Ha szinte mi is, avagy
a' mennyel Angyal hirdetne tinéktek vala-
mit azon kívül, az melyet néktek hirdet-
tünk legyen átok. Te azért kegyes ol-
vasó élhetz ezzel a' te üdvösséged-
re, csak imez Regulákra vigyázz.

Elsőben: Hogy midőn ennek ol-
vasására adod magadot, üressíts-
meg elmédet minden illendő vis-
gálás nélkül cleve bé-vőtt véleke-
délektől.

Másodszor: Hogy az Christus fe-
lől; és az Sz. Lélek felől semmit
se ne mondgy, se ne érts az mit az
Evangelisták és Apostolok nem
mondottak és nem értettek, az
mint hogy nem is mondhatz ha az
Sz. írást elég világosnak, nem is
érthetz ha elég tökéletesnek hiszed
lenni.

Harmad-

Harmadszor: Hogy az Sz. Írás-
nak több és világosabb tanubizony-
ságit ne az kevesebb és homályosab-
bak szerint, hanem ezeket magya-
rázd amazok szerint.

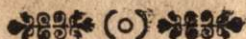
Negyedszer: Hogy az mit elméd-
del fel nem érsz, és meg nem fog-
hacz, azt elmóddal meg se ka-
tározd.

Ötödször: Hogy az Sz. írásba
másolnán értelmet ne végy, hanem
abból vedd csak idvességed felől va-
ló értelmeket.

Igy léfzen hogy az ISTEN az
te lelki szemeidet megvilágo-
sítván az Ő Felfége akarattját az
menyire te néked az te üdvössé-

A 4

gedre

gedre szükséges, meg érthered:
 Mellyre segéllyen & Fel-
 sége Szent Lel-
 kének ál-
 tala:

M A
 N E

CATE-

CATECHESIS,

az az:

Keresztényi Vallásra való
 Tanítás.

I.

Miképpen idévezülhet az Ember?

Ugy ha az (a) Atyát, amaz egyedül
 igaz Istent, és a' Kít elbocsátott, a' Jé-
 sus Christust ilmeri:

(a) Ján. 17. versz. 3. Er az örök élet, hogy
 megismerjenek végedár amaz egyedül igaz
 Istent, és az kít elbocsátot az Jelus Christust.

II.

*Mitsoda ismérni az Istent és az Je-
 sus Christust?*

Ez semmi nem egyéb, hanem vala-
 mi a' Szent: Irtás az: Isten, és az Chri-
 stus felől, és egy szer mind azon Isten és
 Chri.

Christus akarattya felől - is ki jelentet
(a) hinni, és (b) vallani azt; és az szerént (c) minden engedelemmel és (d) jó tselekedetekkel úgy járni, s' élni, az mint méltó az Urhoz, és (e) az Istenhez, a' ki minket az ő Országába, és dicsőségébe hívott.

Szent Irásbéli Bizonyások.

(a) *Márk. 16. vers. 16.* Az ki hiszen, és megkeresztelkedik, üdvözül, a' ki pedig nem hiszen el kárhozik, *Ján. 20. 31. Rom. 10. vers. 9. Sid. 11. vers. 6.*

(b) *Rom. 10. vers. 9. 10.* Ha száddal vallod, az Ur Jésum és szivedben hiszed, hogy az Isten ötet fel támasztotta halottraiból, üdvözülsz. Mert szível hiszünk az igazságra, szájjal léfzen pedig vallástétel az üdvösségre. *Mat. 10. 32. 33.*

(c) *Mat. 7. 21.* Nem minden, a' ki azt mondja én a'csem, Uram, Vram z' mégyen bé a' Menyeknek Országába, hanem a' ki az én Atyámnak akarattját tselekeszi, ki a' Menyben vagyon, a' mégyen bé a' Menyeknek Országában. *1. Ján. 2. 3. 4. 5. 6.*

(d) *Kol. 1. 10.* Járjatok méltán, az Istennek mindenekben kedveskedvén, minden jó tselekedetekben gyümölszödvén, és nevedkvén, az Istennek tudományában.

(e) *L.*

(e) *1. Thez. 11. 12.* Es vigasztalván kértünk tőtököt, hogy Isten előtt méltán járatok. az ki hívott tőtököt az ő Országába, és dicsőségébe.

III.

Az Isten minéműnek isméréd és vallod?

Ismérém és vallom summa szerént.

(a) örökké valónak, (b) láthatatlannak, (c) mindenhatónak, (d) egyedül böltsnek, (e) menynek földnek teremőjének, és (f) gondviselőjének, (g) mindenűt jelenvalónak, (h) szentnek, (i) igaznak, (k) könyörűlőnek, (l) bősű állónak, és egygyetlen egynek.

Szent Irásbéli Bizonyások.

(a) *Rom. 16. vers. 26.* Mostan pedig megjelentetett, és a' Prophétai irások által, az örök Istennek parantsalattyaiból, a' hűben való engedelemnek okáért, minden Pogányoknak meg magyaráztatott,

(b) *1 Tim. 1. vers. 17.* Az örökké való Királynak pedig, a' halhatatlan, láthatatlan, egyedül bölts Istennek, tisztességgé légyen, és dicsőség mind örökkön örökké Amen.

(c) *Jelen. 1. vers. 8.* En vagyok az Alfa, és az O-

az Oméga, az az, kezdett és vezetett, ezt mondja az Ur, a' ki vagyon, a' ki vala, és a' ki eljövendő, az Mindenható.

(d) *Rom. 16. vers. 27.* Az egyedül költö Istennek, dicsőség a' Jésus Christus által mind örökké Amen.

(e) *Terem. 1. vers. 1.* Kezdetben teremé Isten a' Mennyet, és Földet. *Tel. 17. vers. 24.*

(f) *Tel. 17. vers. 25, 26, 27, 28.* Éad mindeneknek életet, lehelletet, és mindeneket, és az egész emberi nemzetséget edgy vérből teremtetee, hogy lakoznának a' földnek egész szinén, elrendelvén az üdönek alkalmatosságát, és az ő lakásokat meg határozván, hogy az Istent meg keressék, ha valami módon mag tapasztalhatván ötett meg találhatnák; jóllehet bizony nem méríze vagyon mindeniküktől, mert ő általa élünk, mozgunk, és vagyunk.

(g) *Solt. 139. vers. 7. 8.* Hová mennék a' te lelked előtt? és az te ortzád előtt hová futnék? ha a' Menyben mégyek ott vagy, ha az koposóba vetem az én ágyamat, ott is jelen vagy, és a' többi.

(h) *1. Pé. 1. vers. 15.* Miképpen hogy Szent az a' ki riteket el hívott, tuis szentek légyetek, cellyes életetekben.

(i) *Jer. 12. vers. 1.* Igaz vagy Uram, ha perlek-is veled, de mind azon által ugyan törvényke-

vénykezem veled; Mi az oka hogy illy bösádságos a' hűtöleneknek uttyok? békességben vadnak minnyájan az Istentelenek. *Solt. 145. vers 17.*

(k) *2. Mos. 34. vers. 6.* Erős irgalmas, és kegyelmes Isten, kefedelmes a' haragra, nagy irgalmasága, és igazsága.

(l) *2. Mos. 20. vers. 5.* En vagyok a' te Urad Istened erős bősázu álló, ki meg büntetem az Atyáknak vétkeket a' fiakban, harmad és negyed iziglen, azokban a' kik gyűlölnék engemet. *1. Thes. 4. vers. 6.*

IV,

Hol vagyon meg írva hogy az Isten egygyetlen egy?

Moses Prophéta örök könyvének hatodik Részében. (a) Haliyad Izrael: Az mi Urunk ISTENünk egygyetlen egy Isten.

Az Christus-is az Fő parantaalot ezen kezd el. (b) Haliyad Izrael: Az mi Urunk Istenünk egy Ur. Sz. Pál-is így szól: (c) Tudgyuk hogy az Bálvány temmi, és hogy nintsen más Isten, hanem csak egy. *Márk. 12: 29.* *1. Kor. 8: 4.*

Lásd hasonlító Bizonyságokat.

Rom. 3: 4. 30. Gal. 3: 4. 20. Ef. 4.
 4. 6. 1. Tim. 2: 4. 5. 4. Zak. 14.
 4. 9. Mal. 11. 4. 10. 5. Mos. 4.
 4. 35. 39. és 32: 4. 39. 2. Som. 7.
 4. 22. 1. Kir. 8: 4. 60. Sol. 86: v.
 10. Isa. 45: 5, 6, 18, 21, 22.
 és a többi.

V.

Kitsoda ez az egygyetlen egy Isten?

Ez amaz (a) Atya, a' kitől minde-
 mek vadnak, mő - is abban, az Abra-
 hámnak, Isáknak, Jákobnak, és az A-
 tyáknak ISTENE: az mi Urunk Jé-
 sus Christusnak is Atyja és Istene; Az mint
 maga is meg vallotta, így szólván: (c)
*Fel mégyek az én Atyámhoz, és az tő Atyá-
 takhoz; az én Istenemhez, és az tő Istenek-
 hez; Mellyet (d) több írálok is az A-
 postoli Credoval egygyűt bizonyítanak.*

Szent írásbéli Bizonyságok.

(a) Ján. 17. vers. 3. Ez az örök élet, hogy
 meg ismértjének téged amaz egyedül igaz I-
 stent és az kit el- bocsátottal a' Jé-
 sus Christ. 1. Kor. 8. vers. 6. Ef. 4. vers. 6.

(b) Tsel.

(b) Tsel. 3. vers. 13. Az Abrahámnak, Isák-
 nak, és Jákobnak Istene, a' mi Atyáinknak
 Istene, meg dicsőíttette az ő Fiát Jésum, kit
 tő el árulátok, és meg tagadátok Pilátus e-
 lőtt, noha ő azt ítélte volna, hogy el kell be-
 trátni.

(c) Ján. 20. vers. 17. Monda néki Jé-
 sus: Ne illes engemet, mert nem mentem még fel
 az én Atyámhoz; de mennyel az én Atyám-
 fiához, mond meg nékik: Fel mégyek az
 én Atyámhoz, és a' tő Atyárokhoz, az én I-
 stenemhez, és a' tő Istenekhez.

(d) 2. Kor. 1. vers. 3. Aldott az Isten, és a'
 mi Urunk Jé-
 sus Christusnak Atyja, az irgal-
 maságoknak Atyja, és minden vigasztalás-
 nak Istene. Ef. 1. 17. 1. Pet. 1. 3. Sid:
 1. 9. Jelen. 3. 12. és a' többi.

VI.

*Miném értelemben kell lennünk az
 Istennek közönséges Gondvise-
 lese felől?*

Ollyanban, hogy az Istennek gond-
 viselése és vigyázása, mind (a) An-
 gyalokra, s' mind (b) emberekre, és
 azoknak minden tselekedetekre; Sőt
 egyéb (c) minden teremtmény állatira-
 is ki terjed, és azokat (d) tartja, (e)

rendeli, (f) igazgatty, és azokkal szabad és bölcs akarattyá szerint és (g) az maga dicsőségére, és az őtér föld embereknek (h) javakra, az gonoszoknak pedig büntetésekre.

Szent Irásbéli Bizonyosságok.

(a) *Sid. 1: vers. 14.* Avagy nem szolgáló lelkek. é mind azok, kik szolgálásra ki küldetnek azokért az kik az üdvességnek örökös léfnek. 2. *Pén. 2: vers. 4.*

(b) *Sólt. 25: vers. 13, 14, 15.* Annak lelke az jóban meg marad, és az ő igazgattyá örökségül bírja az földet. Az annak itka azoknak adatik kik őtér földik, és az ő frigyát meg-jelenti nekik. Az én Szemeim mindenha az Ura néznek; mert ő vízi ki az őrből az én lábaimat. *Jer. 32: vers. 19.*

(c) *Sólt. 145. vers. 9.* Jó az Ua mindeneknek, és az ő irgalmasága minden teremtetett állatin..

(d) *Matb. 6: 26, 28, 30.* Tekintsetek az Egi madarakra, mert azok nem vetnek, sem aratnak, sem a' tsűrbe nem takarnak, mind az által a' tő Mennyei Atyától el-rar-tya azokat: nemde nem drágábbak vattoké eü azoknál! Az őltözetről is pedig mit szorgalmazottok? Vegyétek elzettekben az

mezei Liliomokat: miértől nevetkednek, és nem fonnak, és nem munkálkodnak.

Hogy ha az Isten így ruházza a' mezőnek fűvét, melly ha egynap vagyon, más nap a' Kementzébe vettetik, nemde nem ruházé fokkal inkább tőtek: oh kicsi hitek.

(e) *Róm. 13: vers. 1.* Minden Lélek az felső hatalmaságnak engedelmes legyen, mert nintsen hatalmaság, hanem Istenből, és a' minémű hatalmaságok vágyak, Istenből rendeltettek.

(f) 2. *Kir. 11: vers. 24.* Esthára tekinté vém, és meg-látván őket, meg-átkozá őket az Urnak nevében, és az Erdőből két nyúló Médvék ki jővén, el-izaggarának közülök negyvenkét Gyermekeket. *Péld. 16: vers. 1. 9. Péld. 21: vers. 1.*

(g) *Péld. 16: vers. 4.* Mindeneiket tselekedett az Ua ő magáért; az Istenelcar is a' büntetésnek napjára őrendelte.

(h) *Jób. 37: vers. 11, 12, 13.* Végeztetvén az Isten efféle égi változásokot az ő Bölcs tanításából viszontagsággal tselekedik, hogy azt a' mit ő paranzol a' földnek színi tselekedgyék. Avagy ostorol, avagy a' földnek hasznáért; avagy hogy az emberekkel jól tégyé azt tselekedi hogy ezeknek mindenik jelen-

Fejten. Ezt Jób vedd fűfűiábe, állj-meg, és gondold-meg az erős Istennek csudálatos cselekedetét. *Bóls. 16: vers. 24-*

VII.

**Az Isten miben mutatta-meg kiváltsá-
képpen való gondviselését az
Emberi Nemzetben?**

Ebben, hogy vélek az utolsó időben az ő Fia által (a) Szövevényes köröket, egy mint az kit (b) maga és az emberek között Közbenjáróvá rendelve, ő általa (c) drága igéretet, és (d) szörnyű fenyegetések alatt az ő (e) akarattát, és kívánságát nékik kijelentette,

Szent Íráshéli Bizonyosságok.

(a) *Sid. 8: vers. 10.* Annak okáért ez az Szövevényes a' mellyet köröket az Izraelnek házával a' napok után, azt mondgya az Ur, bényomom az én Törvényemet az ő elméjében, és az ő szívekbe bé írom: és lészek nékik Istennek, és ők énnekem énnépem. *2. Kor. 5: vers. 18, 19.*

(b) *1. Tim. 2: vers. 5.* Mert egy az Isten, egy az Közbenjáró-is Isten között, és emberek között, az ember Jézus Christus. *Sid. 7. vers. 27. és 8: vers. 6.*

(c) *2 Pétr.*

(c) *2. Pétr. 1. vers. 4.* Kiáltsal igen nagy és drágulatos igéretet: ajándékoztattak mi nékünk, hogy ezek által, az Isteni természetnek részesei lennétek, ki menekedvén a' romlóságból, mell' a' kívánság által vagyon e' világgonat. *Ján. 2. vers. 25. Márk 16. vers. 16.*

(d) *Mat. 25. vers. 41.* Akkor szól azoknak is kik az ő balkezé felől léznek, ilyen módhán: Arkoztak mennyezek: én töllem az örök tűzre, midly készítettett az ördögnek és az ő Angyalinak.

(e) *Ján. 8: vers. 26.* Sok volna a' mellyeket tő felölletek kéllene szólnom, és meg itilnem, de a' ki engem el bocsáttott igaz az, és a' mellyeket én ő ölle hallottam, azokat szólom e' világnak. *1. Thez. 4. vers. 3. és 5: vers. 18.*

VIII.

Ki és minémű-ez az Közbenjáró?

Ez amaz (a) ember Jézus, az ki jól lehet ez (b) világnak fundamentumának fel verése előtt eleve tudott, de az utolsó időben (c) az Magassághéli Istennek erejének meg árnyékosásából (d) Alszonyi állattól született és (e) lőtt: az ki noha (f) meg felszított volt az erőtlenségből, mind azon által él az Istennek hatalmából,

Szent Írásbéli Bizonyságok.

(a) *1 Tim. 2. vers. 5.* Mert egy az Isten, egy a' közbenjáró is Isten, és emberek között az ember Jézus Christus.

(b) *1 Pét. 1. vers. 20.* Ki jöhetett e' világnak fundamentumának felvetése előtt ismeretett volt, de megjelentetett az utolsó időben ti érettelek.

(c) *Luk. 1. vers. 35.* Az Szent Lélek száll re-rád, és az Magasfölgben lakozó Istennek ereje árnyékoz meg tégedet: annak okáért a' melly szent re-célled születik, Istennek Fiának hivattatik.

(d) *Mát. 1. vers. 25.* Es nem ismeré őt, miglen szülé amaz elsőszülött Fiát. Es nevezé az ő nevét Jánosnak. *Luc. 2. vers. 7.*

(e) *Gal. 4. vers. 4.* De minek utánna eljött a' teljes idő, ki bocsátá Isten az ő Fiát, ki a' szíznonyi állatról lőtt, a' törvény alá vettette.

(f) *2 Kór. 13. vers. 4.* Mert nőha megfeszítettet volt az erőtlenségből, mind az által az Istennek hatalmából. Mert mű is erőtlenség vagyunk ő velle, de élünk ő velle az Isten erejéből ti mállatok.

IXI

Miben különböztetik meg az Christum minden egyéb emberektől?

Kivált.

Kiválteppen ezekben, hogy az Christus a' (a) Szent Lélek: ől fogantatott és Szűz: ől született: ki (b) Szent ártatlan, széplönélkül való, és a' bűnösöktől elválasztatott: ki noha (c) az halált Isten kegyelméből mindenekért megkóstolta, mind az által (d) elevenítő lélek: és Mennyei Urrá lőtt, és (e) magán kívül az Isten: néki mindeneket birodalmába adott, és ő egyedül (f) lőtt minékünk Isten: ől böltséggel, igazság, szentség, és válság.

Szent Írásbéli Bizonyságok.

[a] *Mát. 1. vers. 18.* Az Jézus Christus születése pedig így vőle: mikoron az ő Anyja a' Mária jegyeztetett volna Josephnek, minek előtte őt hazá vinné, találtrák viselőnek a' Szent Lélektől. *Luc. 1. vers. 35.*

(b) *Sid. 7. vers. 26.* Mert ilyen Papi Fejedelem illet vala minket, Szent ártatlan széplönélkül való, a' bűnösöktől elválasztatott, és ki az Egeknél magasab vőlna.

(c) *Sid. 2. vers. 9.* De amaz Jést, ki egy kevésbé az Angyaloknál alább aláztatott, látjuk, hogy az halálnak szenvedéséért, dicsőséggel, és tisztességgel megkoronáztatott: hogy

hogy az ISTEN kegyelméből mindenképp meg-
köszölné a' halált.

[d] I Kór. 15. vers. 45, 47. Mert úgy iratott meg: teremtetett az első ember Ádám élő állattá, az utolsó pedig elevenítő lélek-ké. Az első ember a' földből való és földi, a' másik ember Menyből és Mennyei.

[e] I Kór. 15. vers. 27. Mert mindeneket vetett az Isten az ő lába alá, mikor pedig azt mőngya az írás hogy mindnek az ő birodalmába vettettek, nyilván való dolog hogy a' kívül mondgya, a' ki néki mindeseket birodalmába adott.

[f] I Kór. 1. vers. 30. De az Istentől vagy-
tok ti a' Jésus Christusban, ki lőtt mi nekünk Istentől böltséfé, igazság, szentség, és vált-
ság.

X.

Hát mikoron az írás az Christust Istennek

(a) egygyetlen egy szőlőt és (b) tulaj-
don Fiának, vagy (c) Fiának
nevezi, mit akar ezzel je-
lenten.

Ezzel jelenti az Christusnak olyan
szülczését és Fiúságát, az minémű Isten-
ből való szülczés és Fiúság toha senki-
nek.

nek, sem az (d) Angyalok, sem az em-
berek között nem tulajdoníthatatik (no-
ha az írás (e) azokat is nevezi Istennek
Fiainak) mert ISTEN egy senkit nem
szült, és olyan fiai méltóságot senki-
nek nem adott.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

[a] Ján. 3. vers. 18. A' ki hiszen ő benne
el nem kárhozik, a' ki pedig nem hiszen, im-
már el kárhoztatott, mert nem hitt az Istenek
egygyetlen egy Fiának nevében,

[b] Rom. 8. vers. 32. A' ki pedig az ő tu-
lajdon Fiának nem kedvezet, hanem adta azt
mi éretünk minnyájan, mi módon nem ad-
ta az ő Fiával minékünk mindeneket.

[c] Mark. 13. vers. 32. De arról az napról
és oráról senki semmit nem tud, sem az Men-
nyei Angyalok, sem a' Fiu, hanem csak egye-
dül az Atya.

[d] Sid. 1. vers. 4, 5. Annnyival méltosá-
gosbb lőtt az Angyaloknál, mennyivel méltos-
ságosbb nevet vett azoknál. Mert mellyiknek
mondotta valaha az Angyalok között, En Fi-
am vagy te, én ma szültelek tégedet; és ismét
én Attya lélek ő nékie, és ő Fiam lélek én-
nékem.

[e] Jób. 1. vers. 6. Egy némű némű napon
pedig eljövénnek az Istennek Fiai, hogy az ur
előtt

elődét udvarlanának, és ezek között az Sátány-
is eljőve, és 2. v. 1. és 38. vers. 7. 3. Mós.
14. vers. 1. Solt. 2. vers. 6. Ján. 1. vers.
12. Gal. 3. vers 26:

XI.

Az Christusnak ilyen Fiuságát, és az A-
tyától való születését mi formán és
micsoda szókkal fejezi ki a'
Szent Irás?

Ilyenképpen: (a) A' Szent Lélek
szálli te réád (Mária) és az Magosfág-
bélnek ereje árnyékoz meg tégedett,
azért a' melly Sent te tölled születik,
Istennek Fiának hívattatik. Másutt
(b) Mivel hogy azt mondoztam én
téllam, kit az Atya meg szentelt, és ez
világra küldött, hogy Isten Fia vagyok.
azt mondgyátok hogy káromlást szól-
lok. Másutt: (c) Az ígretett, melly
az Atyáinkhoz lett, bé tölörte az Isten
azoknak fiainak fel támasztván a' Jést,
mint a' második Soltárban is meg va-
gyon írva. En Fiam vagy te, én ma
szültelek tégedett. Másutt: (d) Amaz
magosfágos méltóságnak jobjára ülven

(az Christus)

az Christus) annyival méltóságosbá
lött az Angyaloknál, az menyivel méltó-
ságosabb nevet vett örökségül az An-
gyaloknál, mert mellyiknek mondotta
(az ISTEN) valaha az Angyalok közül:
En Fiam vagy te, én ma szültelek tége-
dett.

Es ísmér: (e) Az Christus nem tu-
lajdonította magának ez tiszteletet,
hogy Papi Fajedelem lenne, hanem a'
ki mondotta néki. En Fiam vagy te,
én ma szültelek tégedett.

Mind ezekből summa szerént meg
tetzik, hogy az Christus Istennek ed-
gyetlen egy szülött és tulajdon Fiának,
ímez négy okokért hívattatik, ugy-
mint:

Elsőben, egyedül csak az Isten erejé-
ből való fogantatásáért,

Másodszor, az Atyától való meg szen-
tetetéséért, és ez világra való küldet-
éséért.

Harmadszor, az (f) halálból, még
pedig minden (g) halottak közül leg
elősz-

előszízőr Istentől az halhatatlanságra való fel támasztatásáért.

Negyedszer, az ő Istentől mindenek felet való dicsőséges Mennyei Királságra való fel magasztaltatásáért.

Szent Irásbéli Bizonyosságok.

(a) *Luc. 1. vers. 35.* Az Szent Lélek száll te réád, és a' Magótságban lakózo Istennek ereje árnyékoz meg tégedett, annak okáért az mi te tölled születik, mivel hogy Szent léssen, Istennek Fiának hivattatik.

(b) *Ján. 10. vers. 36.* En róllam kit az Atya meg szentelt, és e' világra el bocsátott, azt mondjátok hogy káromlásr szollok, mivel hogy azt mondám hogy Isten Fia vagyok.

(c) *Jel. 13. vers. 32, 33.* Mű-is hirdetjük néktek hogy azt az igiretett, mellyet tölt az Atyáknak az Isten, bé töltötte azoknak Fiainak, az az, minékünk, mivel hogy a' Jést fel-támasztotta. Mint a második Soltárban, is meg vagyon írva: En Fiam vagy te, e' mai napon szültelek én tégedett.

(d) *Sid. 1. vers. 12, 4, 5.* Minek utánna az Isten sok rendben és sok képpen szóllot volna régen az Atyáknak a' Prophéták által, ez utolsó üdőkben szóllot mi nekünk az ő Fia által.

Ki mivel hogy a' dicsőségségnek fényessége és an-

és annak valóságának ki' meretet bélyege, és mindeneket táplál amaz ő hatalmas befédével, a' mi bűneinkből ő maga által meg tisztítván, amaz Magótságos méltóságnak jobbjára ült.

Annyival méltóságosbá lőtt az Angyaloknál, mennyivel méltóságosbb nevet vett azoknál.

Merr' mellyiknek mondotta valaha az Angyalok közül: En Fiam vagy te, én ma szültelek tégedet. Es ímért, én Atya lélek ő nékie, és ő Fiam léssen énnekem.

(e) *Sid. 5. vers. 5.* Azonképpen az Christus-is nem tulajdonította magának az istenséget, hogy Papi Fejedelem lenni, hanem az a' ki azt mondotta vala néki, En Fiam vagy te, én ma szültelek tégedett.

(f) *Rom. 1. vers. 4.* Megbizonyittatott hatalmason Istennek Fiának lenni az szentelő lélek szerint, az halálból való fel támasztásnak általa.

(g) *Köl. 1. vers. 18.* Es ő az Anyaszentegyháznak testének feje, ki az kezdett, és az halottak közül első szülött, hogy mindek között ő légyen fő. *Jel. 1. vers. 5.* Es a' Jéstus Christustól, a' ki hív tanu, első szülött az halottak közül s a' többi.

XII.

Hát az Christust nem valodé ISTENnek.

Igen - is vallom, mert az Szent Irás mind (a) Istent nevezetett, s' mind Istent (b) hatalmott, (c) bőltességet, (d) méltóságot, és (e) tselekedeteket tulajdonít nékte.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) Ján. 1. vers. 1. Kezdetben vala amaz Ige, és az Ige vala az Istennél, és az az Ige Istent vala. Rom. 9 vers. 5.

(b) Mát. 28. vers. 18. Adatott nékem teljes hatalom, Mennyen és a' Földön.

(c) Ján. 2. vers. 24, 25. Jézus pedig nem bizza vala magát azokra, mivel hogy mindenneket jól ismérne. És nem szükség volna hogy valaki ő néki valamely emberről bizonyoságot tenne; mivel hogy ő jól tudná mióta volna az emberben. Ján. 21. vers. 17. Jelen. 2. vers. 23.

[d] Ján. 5. vers. 22. 23. Mert az Atya nem írt senkit, hanem az teljes ítéletet az Fiúnak adta. Hogy mindenk tisztelje a' Fiút, miképpen tisztelik az Atyát; a' ki nem tiszteli a' Fiút, nem tiszteli az Atyát, a' ki azt elküldötte. Fil. 2. vers. 9, 10. Sid. 1. vers. 6.

[e] Ján. 5. vers. 19, 20, 21, 22, 26, 28, 29. Bizony bizony mondóm néktek, nem tselekedhetik a' Fiú ő magától semmit, hanem ha kitándgya az Atyát tselekedni, mert vala
mellye-

mellyeket az Atya tselekeztik, azokat a' Fiú is hasonlóképpen tselekeztí, s az előbbi.

XIII.

Mi módon áll meg tehát, hogy egyedül az Atya legyen amaz egy ISTEN, holott az Christus is Istennek mondatik az Irásban?

Az mint az Christusnak (a) egy Urí volta, és nevezet meg áll, neha (b) sok Urak vagynak: azonképpen az Atyának egy Istensége is meg áll, (és (c) az irás fel nem bomol) jóllehet a' Christus is Isten; sőt (d) több Istenek is vagynak mind Mennyben, egymins (e) az Angyalok, s' mind a' földön, úgy mint (f) az Birák, kikre nézve az Isten, (g) Isteneknek Istenének mondatik, kiknek a' Christus is az ő Atya után (h) feje és (i) Ura.

Szent irásbéli Bizonyságok.

[a] 1 Kér. 8. vers. 6. Néktek mind azon által egy Istentök vagyon, amaz Atya, a' kiől mindének, mi is abban vagyunk, és egy Urunk a' Jézus Christus, ki által mindének vadnak, mi is ő általa, Efe. 4. vers. 5.

[b] 1 Kór. 8. vers. 5. Mert noha vagynak:
a' kik Isteneknek mondatnak, mind az égen,
mind az földön, mivel hogy sok Istenek és
sok Urak vagynak, mind azon által nekünk
egy Istenünk vagyon.

[c] Ján. 10. vers. 35. Hogy ha azért azo-
kat mondotta Isteneknek a' kiknek Isten szól-
lot, és az irás meg nem hamisíthatatik, &c.

[d] 1 Kór. 8. vers. 5. Mert noha vagynak:
és a' többi,

[e] Sid. 1. vers. 6. Es imádgýák írtott az I-
stennek minden Angyalí.

[f] Ján. 10. vers. 34. En-mondottam Iste-
nek vagytok.

[g] 5 Mós. 10. vers. 17. Mert a' tñ Uratok
Istentek, ő az Isteneknek Istene, és az Uraknak
Ura.

[h] Kol. 2. vers. 10. Es ő benne leteretek tel-
lyeseké, ki feje minden birodalomnak és
minden hatalmasságnak. Ef. 1. vers. 22.

[i] Tsel. 10. vers. 36. Igét küldött az Isten
az Izrael fiainak, békefséget hirdetvén a' Jé-
sus Christus által, ez-mindeneknek Ura.

Jelen. 1. vers. 5. és 19. vers. 16.

XIV.

Mitsoda külömbség vagyon hát az A-
tyának, és az Christusnak Istensé-
ge között?

Illyen,

Illyen hogy az Atya magától való
olly Isten, a' ki (a) soha senkitől sem-
mit nem vett, hanem (b) ő ad min-
deneket, (c) ő magában él, és (d)
mindenek őtőlle, ő általa, és ő éret-
te, az az, (e) ödütsőségére vagynak.
Az Christus pedig ollyan Isten az ki
(f) mindeneket az Atyától vett, úgy
mint (g) az ki által él, és (h) az ki
adott neki minden hatalmat, (i) böl-
tefséget, (k) méltóságot, és (l) min-
den hatalmas cselekedetre való erőt,
és tőtte írtott olly (m) Urrá, (n) ki
által mindenek.

Szent Írásbéli Bizonyságok.

[a] Róm. 11. vers. 35. Vagy ki adott vala-
mit elsőször neki, hogy azt meg adná annak.
Jób. 41. vers. 11.

[b] Tsel. 17. vers. 25. Embereknek kezeke
től is nem tiszteltetik, mintha valaminél-
kül szűzőlködnék: holott ő ad mindenek-
nek életet, lehelletet, és mindeneket,
Jak. 1. vers. 17.

[c] Ján. 5. vers. 26. Mert miképpen az A-
tyának vagyon élete ő magában, azokép-

pen adta a' Fiúnak-is hogy legyen élete ő magában,

(d) *Rem. 11. vers. 36.* Mert ő tölle, ő általa és ő benne vagynak mindenek: néki legyen ditsőség mind örökké, Amen: *1 Kor. 18. vers. 6.*

(e) *Péd. 16. vers. 4.* Mindeneket tselekedett az Úr ő magáért, az Istenelent-is az bűntetésnek napjára ő rendelte, *Fil. 2. vers. 11.*

(f) *Mat. 11. vers. 27.* Mindenek nékem adtak az Atyámtól, és senki nem isméri a' Fiát, hanem az Atya, az Atyát sem isméri senki hanem a' Fiu, és a' kinek a' Fiu meg akarja jelenteni. *Ján. 13. vers. 3. és 17. vs. 2.*

(g) *Ján. 5. vers. 26:* Mert miképpen az Atyának vagyon élete ő magában, azonképpen adta a' Fiúnak-is hogy legyen élete ő magában.

(h) *Mát. 28. vers. 18.* Adott énnékem tellyes hatalom Menyen és földön.

(i) *Ján. 8 vers. 28.* Mikoron fel magasztaltátok az embernek Fiát, akkoron meg isméritek hogy én vagyok, és én magamtól semmit nem tselekeztsem, hanem a' mint tanított engem az Atya, azokat szöllem. *Ján. 15. vers. 15. Jelen. 1. vers. 1.*

(k) *Ján. 5. vers. 22, 23.* Mert az Atya nem ítélt senkit, hanem a' tellyen ítéltetett a' Fiúnak adta, hogy mindenek tisztelleyék a' Fiut, a' mi.

a' miképpen tisztelik az Atyát, a' ki nem tiszteli a' Fiut, nem tiszteli az Atyát, a' ki azt elküldötte. *Fil. 11. vers. 9, 10.*

(l) *Ján. 5: vers. 19. 20, 21, 22, 27, 30* Nem tselekedhetik a' Fiu semmit ő magától, hanemha látangya az Atyát tselekedni. 's a' többi, *Tsel. 2. vers. 22. 10. vers. 38.*

(m) *Tsel. 2. vers. 36.* Bizonytal tudja azért Izraelnek egész háza, hogy ez az Istenöl rétetett Urrá, és Christussá, ez Jéhus mondon a' kit tő meg feszítettetek.

XV.

Mint kell hát a' Christusnak amaz mondatát érteni: En és az Atyám egygyek vagyunk?

Effelől a' természetnek világa semmit nem tanít, (a) az Istennek könyve pedig világosan kitészí Sz: Jánosnál a' tizenhetedik részben, a' tizenegygyedik versben, a' holott így szöli *Udvözítők: Sz: Atyám tarcs meg a' te neved által azokat a' kiket nékem adtál, hogy egygyek legyenek mint mű.*

(a) *Mát. 11. vers. 27.* Senki nem isméri az Fiát hanem az Atya, sem az Atyát nem isméri senki hanem az Fiu, és a' kinek az Fiu meg akarja jelenteni.

XVI.

*Miképpen voltanak a' Tanítványok
egygyek?*

Meg vagyon írva a' Tettekedetről
írt könyvnek negyedik részének a'
harmintz kettődik versében, az holott
ilyen írás vagyon; A' sokaságnak pe-
nig a' melly hitr vala, szűvek és lelkek
egy vala, Lásdd. 1. Kor: 1. § 10.

Igy 1. Lán. 5. vers. 7, 8. Hármak egynek
mondanak az bizonság: cételben mint meg-
tezik vers. 9.

XVII.

*Egyedül az Atyáé hát az Menynek Föld-
nek Ura és Teremtője?*

Igenis. Mert maga az UR Jésus-is
azt az Atyát nevezi Menynek Földnek
Urának; így szólván: (a) Hálákat
adok te néked Atyám Menynek föld-
nek URA.

Az Apostolok-is azt az Istent vallyák
Menynek Földnek Teremtőjének, az
kinek (b) Fia az Jésus, így szólitván-
meg könyörgésekben az ISTENT:

(c)

(c) Uram te vagy az isten ki terem-
tetted az Mennyet, és a' Földet, és
a' Tengers, és minden azokban lévő
állatokar.

Továbbá az egész kereszténység-is
az Apostoli Credoban ezt az Atyát
vallyá Menynek, Földnek Teremtő-
jének, ilyen szókkal élván; Hiszek
egy ISTENben mindenható Atyában
Menynek Földnek Teremtőjében. Melly
ISTEN felől, más helyeken az írás
nyilván bizonyítja, hogy ő csak (d)
egyedül terjesztette ki az Mennyet és
a' Földet;

Szent Írásbéli Bizonyságok.

(a) Márk, 11, vers. 25. Akkor az üdőben
szólla Jésus és monda: Hálákat adok te né-
ked én Atyám Menynek Földnek Ura, hogy
el rejtetted ezeket a' böltsektől, és az ér-
telmesektől, és azokat meg jelentetted az
küs gyermekeknek. Luk. 10. vers. 21.

(b) Tsel. 4. vers. 27. Mert bizony egybe
gyáltenek a' te Sz: Fiad ellen, a' Jésus ellen,
az Kit meg kentél, az Herodes, Poncius Pilá-
tus, az Pogányokkal, és az Izraelnek népével.

(c) Lán. 44, vers. 24. Ezt mongya az Ur az
te meg

te meg váltód, és ki tégedet az Anyád
mébétől fogva formált: En vagyok az Ur
ki mindenekeket cselekeszem, az Egeket e-
gyedül ki terjesztém, és a' földet el szélye-
síttem az én erőmmel. *Iob 9. vers. 8.*

XVIII.

*Az Christusnak Tiszti felől micsoda érte-
lemben kell lennünk.*

Közönségesen ebben: hogy ő ez (a)
világnak meg tartója, (b) üdvezítője
nevezet szerént, hogy ő mi nekünk (c)
prophétánk, (d) Fő Papunk, és (e)
királyunk.

Szent Írásbéli Bizonyságok.

(a) *Ián. 4. vers. 42.* Es az Afiszonyi állat-
nak azt mondják vala, immár nem az te be-
szédedért hiszünk, mert mű magunk hal-
lottuk, és tudjuk, hogy e' bizonynyal e'
világnak meg tartója, az Christus: *Ián. 4. v. 14*

(b) *Sid. 5. 9.* Es meg szenteltetvén lőtt
az örök üdvességnak oka; mindeneknek a'
kik ő néki engednek.

(c) *Tsel. 3. vers. 22. 23.* Mert a' Mozes azt
mondotta az Atyáknak, Prophétát támaszt
néktek az Ur; a' tő Istentek, a' tő Atyárok
fiai közül mint engemet, azt halgassátok
mindenekben a' mellyeket néktek szölland.

Valaki

Valaki pedig azt a' Prophétát nem halgatán-
gya, ki töröltetika' nép közül.

(d) *Sid. 5. vers. 5.* Azonképpen a' Chri-
stus-is nem tulajdonította magának e' tisz-
tséget hogy Papi Fejedelm lenne, hanem
az, a' ki mondotta ő néki: En Fiam vagy te,
én ma szültelek tégedet,

(e) *Jelen. 17. vers. 14.* Ezek a' Bárány el-
len viaskodnak, és a' bárány meg győzi, mert
uraknak Ura Királyoknak Királya, és az ő
véle valók hivatalosok, választottak, és
hivek. *Ián. 18. vers. 37. Tsel. 2. 36. és 5. 31*

XIX.

*Miért mondatik az Christus Világ
meg- tartójának?*

Mert ő (a) mindenekeket magához
híván, és valakik ő hozzá mennek,
az az, (b) ő benne hisznek, mind azo-
kat meg szabadítván az ő (c) bűnök-
től, és (d) annak büntetésétől, az (e)
örök kárhozattól, az (f) örök élet-
nek boldogságára vezérli. (g) Nintsen-
is senkiben másban üdvesség, és nem
adatott emberek között ég alatt más
név, melly által kellene meg tartat-
nunk.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) *Mat. 11. vers 28.* Jöjjetek én hozzám minyájan, kik meg fáradtatok, és meg terheltettek, és én meg nyugtatlak tőzököt.

(b) *Ján. 7. vers. 38.* A' ki én bennem hiszen mint az Írás mondja, élő viznek folást folynak annak hasából.

(c) *Mat. 1: 21.* Szülz pedig fia, és nevezed őt Jészusnak: Mert ő szabadította meg az ő népet, az ő bűnöktől. *Ján. 8: 36.*

(d) *Efe. 1. vers 7.* Kiben vagyon valtságunk az ő vére által, tudni illik bűneinknek borsánattya, az ő kegyelmességének gazdagsága szerint. *Kol. 1. vers. 14. Tsel. 10: 43.*

(e) *Ján. 5: 24.* Bizony, bizony mondom néktek, az ki az én beszédemet hallgattya, és hiszen annak a' ki engemet el-borsáttot, örök élete vagyon, és a' kárhozatra nem megyen hanem által ment az halálból az életre.

(f) *Ján. 6. vers 33. és 8: 12.* Mert az Istennek amaz kenyere az, a' ki le szállott Menyből, és ad életet e világnak.

Ismét szólla azért Jészus nékiek, mondván: En vagyok e világnak világossága, a' ki követ engemet, nem jár a' sötétben, hanem életnek világa Jészusnak, és *14. vers. 4. 5, 6*

(g) *Tsel. 4. vers. 12.* Es nintsen senkiben másban üdvesség: és nem adatott emberek között, ég alatt más név, melly által kellene meg tartatnunk,

XX.

XX.

Miképpen vitte véghez az Christus az ő Profetizai Tisztit?

Ugy hogy az ő Atyjának az Istennek (a) kit az emberek közül senki nem látott, minden titkosa tanácsát és akarattját az embereknek elvezirték felől. (b) teljesen és világosan ki hirdette, és az (c) Új Szüvéséget (d) csodatételekkel, (e) Szent ártatlan életével, és (f) halálával is meg tisztította.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) *1 Tim. 6. vers. 16.* Kinek csak egy dől vagyon halhatatlansága, és lakozik hozzámehetetlen világosságban, kit senki az emberek közül nem látott, sem láthat: Kinek tisztesség legyen, és örökké való hatalom, Amen.

(b) *Mat. 11. vers. 27.* Mindenek nékem adattak az én Atyámtól, és senki nem ismeri a' Fiut, hanem csak az Atya, az Atyát is senki nem ismeri hanem a' Fiu, és a' kinek a' Fiu meg akarja jelenteni. *Ján. 1. vers 17. 18. és 15. vers 1. 2 Tim. 1. vers 10.*

(c) *Sid. 8. vers. 8.* Mert vádolván öket a'

Dz

Pro-

Proféta így szól: Imé napok jönnek, azt mondgya az Ur és Kötők az Israelnek és az Judának házával új Szövérséget.

(d) *Izel. 2. vers. 22.* Israel nemzetsége- nek férfiai; halljátok meg e' beszédekert: a- maz Názárethbéli Jésum ki valóban meg bi- zonyítottatott Istentől hatalmas erőknél; csu- da tételeknél; jeleknek általa, mellyeket I- sten cselekedett ő általa ti köztetek a' mint- emléjtök; Istentől bősáttatott férfinak lenni *Sid. 2. vers. 4.*

(e) *Ján. 8 vers 46.* Kísoda győzhetne meg- engem ti közülletek a' bűnről? Ha igaz- sa, ott szöllok, miért nem hisztek énnékem? *1 Ján. 5. vers. 6.*

(i) *Mát. 26. vers 28.* Mert ez én vérem: melly új Testamentumnak vére. Melly so- kának bűnőknek bősánattyára ki ontatik: *Sid. 13. vers 20. 1 Ján. 5 vers 6, 8.*

XXI.

Miképpen vitte 's-vízi véghez az Chri- stus az ő Fő Papi Tisztát?

Ugy hogy életét (a) az ő juháiért- sőt (b) mindenekért -- is le tévén, és magát érette az halálra váltságul ad- ván, (c) ez világnak bűneiért engesztel- től áldozat lőtt, és így (d) az ő saját tulajdon-

tulajdon vére által az Mennyei Szent helyre bé menvén, és ott (e) magát Istennek eleibé bé mutatván, (f) őtők váltságot nyert, és (g) az bűnőkör el- től élvén, minket (h) az Istenhez vitt, és (i) mindenkoron élvén, eled- zék mi éretünk,

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) *Ján. 10. vers 15, 17, 18.* A' mint ismer- engem az én Atyám, én-is ismerem az én Atyámat, és az én életemet adom a' ju- hókért.

Annak okáért szerez engemet az én Atyám, mert az én életemet le téstem, hogy ismét fel-vegyem azt. Senki nem veszi el én-töllem azt, hanem én magam adom halálta az én életemet szabad akaratom szerént: vagyon hatalmam le tenni azt, és viszontag felven- ni: E' parantsolatott vöttem az én Atyámtól.

(b) *1 Tim. 2. vers 6.* Ki adra önnön magát váltságul minden emberekért a' *Christus* mondom, a' ki bizonyos üdökre rendeltetett tanubizonyosság volt.

[c] *Ján. 2. vers 2.* Es ő a' mi bűneinkért engesztelől áldozat, nem csak a' mi bűneinkért pedig, hanem mind az egész világ bűnéért.

[d] *Sid. 9. vers 12.* Sem pedig nem bak k- nak,

nak. És tulkoknak vérek által, hanem az ő
tulajdon vére által ment bé egyszer a' szen-
eséges helybe, örök váltságot nyervén.

(e) *Sid. 7: 27. és 9. vers. 14. és 24.* Kinek
ne lenne székség, minden nap, mint amaz
Papoknak, először az ő maga bűnéért ál-
dozni, annak utánna a' közösségnek bűnéért.
Mert azt egyszer meg cselekedte, mikor
magát meg áldozta.

Mennyivel inkább a' Christusnak vére, ki
az örökké való lélek által, önmaga magát ár-
talan lévén, meg áldozta az Istennek, meg
váltotta a' mi lelkeket ismérte a' meg
holt cselekedeteiktől, hogy szolgállyatok
az élő Istennek. Mert nem kézzel csinált
szentséges helybe ment bé az Christus, mely
példája volna a' valóságosnak, hanem a'
mennységbe ment hogy meg jelenék most
Istennek előtte mi érettünk.

(f) *Sid. 9. vers. 12.* Sem pedig nem ba-
koknak, és tulkoknak vérek által, hanem az
ő tulajdon vére által ment bé egyszer a' szen-
eséges helybe örök váltságot találván.

(g) *Sid. 2. vers 17. és 9. vers 15. és 26.*
Annakokáért mindenkül fogva hasonlósá-
gunk kell-e lenni az Atyáfiakhoz hogy könyö-
rűlő lenne, és hív Pap, az Isten előtt való
dolgok.

dolgokban, hogy a' népek bűnéért előtérjen.

Es azért az Új Testamentumnak közben-
járója, hogy meg halván azoknak a' bűnök-
nek váltságáért, mellyek voltanak az első
Testamentum alatt, a' hivatalosok, az örökké
való örökségnek ígértit vennek.

(Mert ha különben volna, kellett volna
ő néki gyakorra szenvedni világ teremte-
sétől fogva,) hanem most egyszer jelent
megő magának meg áldozása által, e' vilá-
gunk utolsó részében, a' bűnnek el törlesztése.

(h) *1. Pé. 3: 18* Mert a' Christus egyszer
a' bűnéért szenvedett, igaz lévén, a' hamis-
sáért, hogy minket Istenhez vinne, ki meg-
holt testi szerént, de a' léleknek általa meg
elevenítettett.

(i) *Sid. 7. vers 25.* Azokáért üdvözitheti-
is örökké azokat a' kik ő általa az Istenhez já-
rulnak mindenkor élvén, hogy mi érettünk
csedezzék *Rom. 8. vers. 34. 1 Ján. 2: 1.*

XXII.

Hát az ő Királyi Tisztit miképpen vitté
s viszi az Christus véghez?

Ugy hogy (a) Istennek jobb keze
felőli helyezettetvén, és (b) minde-
neknek Urává rétervén, minékoránna
(c) az Atyától nyert Sz: lelket kivált-
képpen az Apostolokra ki önmaguk, ő
általok

altalok, (d) el törölve az Moles ce-
 remonias törvényét, (e) minden né-
 peknék meg vételt, és az bűnnek bo-
 csánattyát, avagy (f) az Evangéliu-
 mot hirdetterte. Mostan is az ő híveit
 (g) oltalmazza: és (h) Feje lévén az
 Ecclesiának, melly ő teste azt tartja,
 neveit, és tápláltya, az ő (i) igijének
 és (k) Szt. Lelkének általa (l) igaz-
 gattyá: és (m) az utolsó napon fel-tá-
 masztván, avagy (n) el változtatván,
 mint (o) igaz Biro az igazságok ko-
 ronáját, az az (p) az örök életet
 adja meg néki k.

Az hűtlenekér pedig, és az Istent-
 relenekér (q) meg bünteti, és vége-
 zetre az (r) örök vesztédelemre veti.
 Es minék utánna (s) minden ellensé-
 gi lábai alá léteznek vettetve, akkoron
 vég léssen, és az Országot az Ittennek
 és az Aryának kezében adván, maga-
 is annak alája vettetik, a' ki minde-
 nekér birodalmában adott, hogy az I-
 sten légyen mindenekben minden.

Szent Irásbéli Bizonyások.

(e) Ef.

(a) Ef. 1. vers 20. Mellyet meg mutatott
 z Christusban mikor ötet fel támasztotta
 az halálból, és helyhezette ötet az ő jobb
 keze felől mennyekbe.

(b) Tsel. 2. vers 36. és 10. vers. 36. és 42.
 Bizonyyal tudja azért az Istaclnek egész há-
 za, hogy ez az Istentől tetetett urrá és Cri-
 stussá, e' Jésum, mondom a' kit tő meg fe-
 szítettetek.

Mellyet meg jelentett az Israel fiainak,
 hirdervén békességet mindeneknek a' Jésum
 Christus által ki mindeneknek Ura.

Meg parancsolta pedig minékünk hogy
 hirdetők és bizonyoságot tennénk a' nép-
 nek, hogy ő az, a' kit Isten el-rendelt hogy
 élőknék és holtaknak bírója lenne,

(c) Tsel. 2. vers. 33. Annak okáért az Istent-
 nek job karja által fel magasztaltatván, és
 a' meg-ígért Szt. Lelket meg nyervén az A-
 gyától, ki töltötte ezt a' mit tő mostan lát-
 tok és hallotok.

(d) Ef. 2. vers. 15. Az ellenkezésekel, az
 az, a' parancsolatoknak törvényét, melly-
 sek külső rendtartásokban helyheztetett:
 vólt, az ő testének általa el törölte, hogy
 amaz kettőkből ő magába egy új embert
 teremtsen, békességet szerezvén.

(e) Luk. 24. vers. 47. Es predikáltatni az
 ő ne-

ő nevében a' poenitentziának, és a' bűnök
bocsánatjának minden pogányok között,
Jerusalemről el kezdvén.

(f) *Mát. 28. vers 19.* El menvén azért ta-
nítások minden népeket, meg keresztel-
vén öket Atyának, Fiúnak, és Sz: Léleknek
nevében, *Márk 16: 15.*

(g) *Tsel. 18. vers. 10.* Azért vagyok én ve-
led, és senki réád nem támad, hogy arcon-
néked; mert sok népem vagyon ebben a'
városban;

Jel. 2. vers 10. és 3, 10. Semmitől azok-
ban ne félsz, a' mikor szenvedni fogsz, &c.

Mert meg tartodtad az én tűrésemről va-
ló beszédet, és én meg tartalak tégedet, a' ki-
síratték orájától, melly az egész világra jö-
vendő megküldeni a' föladó lakokat.

(h) *Efe. 5. vers 23, és 29.* Mert a' férfi fe-
je az ő felségének; miképpen a' Christus is
feje az anyaszentegyháznak: és ugyan ő meg-
tartója a' testnek.

Mert soha senki az ő tulajdon testét nem
gyűlölte, hanem inkább neveli és táplálja
azt, miképpen az Ur is az anyaszentegyházat.

(i) *Ef. 5. vers 26.* Hogy azt meg szentel-
né, meg tisztítván viznek fürdőjével az igé-
nek általa.

(k) *Gali. 5. vers 18.* Hogy ha a' lélektől ve-

zéreltetek, nem vagytok e' törvény alatt,
Tit. 3. vers 5.

(l) *Mát. 18. vers 20.* Mert valahol ketten
vagy hármán egybe gyűlnek az én nevembe,
ott vagyok ő közöttök.

(m) *Ján. 5. vers 29.* Tudokozátok az Is-
rásokat, mert néktek úgy tetszik, hogy azok-
ban örök életetek vagyon: Es azok a' mel-
lyek én róllam bizonságot tésznek.

(n) *1 Kór. 15. vers 51.* Imé titkos dologot
mondok néktek: Nem minnyájan alusznak
el; De minnyájan eltávoztatunk. &c.

(o) *2 Tim. 4. vers 8.* Végeztet el tétetett
énnékem az igazságnak koronája, mellyet
meg ad énnékem az Ur amaz napon, amaz
igaz Bíró: nem csak énnékem pedig hanem
mindegeknek is, kik várandják amaz ő dű-
szőséges el jövetelit.

(p) *Ján. 10. vers 28.* Es én örök életet
adok nékiek és soha el nem vesznek, és soha
senki ki nem ragadja azokat az én kezem-
ből.

(q) *Jelen. 2. vers. 16. és 22, 12.* Ha son-
ló képpen penitentziát rarsz. Ha pedig nem,
ellened mégyek hamar, és hadakozom azok
ellen az én szájamnak kardjával.

Imé hamar el jövök, és a' jutalmom ve-
lem vagyon, meg fizetni mindeneknek az
ő cselekedetek szerint.

(r) *Mát. 25. vers 46.* Es ezek az örökkin-
ba mennek; Az igazak pedig az örök é-
letbe. 2. *Thes. 1. vers. 9.* Kik meg büntet-
tetnek örök veszedelemmel az Ur szinétől,
és az ő erejének ditsóságától.

(s) 1. *Kör. 15. vers 24, 25, 26, 27, 28.* Az-
után vég léfzen. Mikoron kezéhez adja Chri-
stus az Országot az Istennek és az Atyának,
mikoron eltörlénd minden birodalmát, min-
den hatalmat, és minden erőtt, Mert kell
néki uralkodni, míg nem minden ellensé-
git a 2. láb alá veti az Isten,

utolszor pedig a' mi ellenségünk, az ha-
lál el törltetik.

Mert mindeneket vetett Isten az ő lábá
alá, mikor pedig azt mondja az Irás, hogy
mindenek az ő birodalmába vettek: nyil-
ván való dolog hogy a' kívül mondja a' ki
néki mindeneket birodalmába adott.

Minekutánna pedig miadenek az ő biro-
dalmába vetteknek, akkor a' Fiu-is annak
alája vettek, a' ki néki mindeneket biro-
dalmába adott, hogy az Isten mindeneben
minden légyen.

XXIII.

Mitsoda a' Szent Lélek?

Amaz (a) Istentől és (b) az Atyától
ígértetett, és (c) az Christus meg dű-
csóit-

csóltterése után (d) minden restre ki
öntetett olyan (e) Mennyei erő,
melly által régen (f) az Apostolok és
egyéb akkori (g) hívek, nem csak meg
Szenteltetnek, hanem (h) nagy erő-
ket, csodákat, és jegyeket-is téfznek
vala. Mostan pedig az melly erő által
az Hívek minden igasságra, és Isten-
nek kedves akarattára (i) tanítat-
nak (k) vezéreltetnek (l) meg szén-
teltenek, (m) könyörgésekben, és
erőtlenésekben segítettnek, (n) há-
boruságokban vizgáltatnak, és (o)
az tellyes váltásának napjára el pecsét-
tetnek.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

[a] *Jóel. 2. vers 28.* Es ezután léfzen ez,
hogy kiöntöm az én Lelkemet minden em-
berre, és profétálnak a' tő fiaitok és Lé-
ányitok, és a' tő Veneitek álmakat látnak,
és ifjaitok látásokat látnak. *Isel. 2. vers*
16, 17.

[b] *Luc. 24 vers 49.* Es imé én el küldöm
tő réátok az én Atyámnak ígértit, tő pe-
nig maradvatok Jérusálemben, míg nem

fel öltöztettek Mennyei erővel, *Tsel. 1: 4.*
[c] *Job. 7. vers 39.* Ezt pedig mondja vala az Sz: Lélekről: mellyet véjendők valának az ő benne hívők. Mert még nem vala az Sz: Lélek, mert a' Jésus még meg nem diósítottat vala. *Tsel. 2. vers 33.*

[d] *Tsel. 2. vers. 17.* Es léfzen az utolsó üdöksen azt mondja az Isten, ki töltők az én Lelkembőm minden testre, és profétáknak a' tő Fiaitok és leányitok, és a' tő ifjaitok látásokat látnak, és a' tő Vécseitek álmokat álmadoznak.

[e] *Luc. 24. vers. 49.* Es imé én elküldöm tő réátok az én Atyámnak ígéretit, tő pedig maradjatok Jérusálem Városában, míg nem fel-öltöztettek Mennyei erővel, *1 Kór. 2. vers. 4. 5.*

[f] *Tsel. 2. vers. 4.* Meg telének pedig minnyájan Sz: Lélekkel, és kezdenék szólai más nyelveken, a' mint a' Sz: Lélek ad vala nékik szólniok.

[g] *Mark. 16. vers 17.* Azokát pedig a' kit hiendének, ilyen jelek követik: Az én nevem által ördögöket üznek, új nyelveken szollanak. *1 Kór. 12. vers. 6. 7. és 14. vers. 2.*

[h] *Sid. 2. vers. 4.* Kiknek beszédekről bizonyosságot téfzen vala Isten, az jelek, a' csodák és sok féle erők, és a' Sz: Lélek-

nek

nek ösztogatái által, az ő akarattya szerént.

(i) *Ján. 14. vers 26.* Amaz vigasztaló Sz: Lélek pedig kit az Atya az én nevemben el bocsát, az meg tanít titeket mindenekre, &c. *1 Job. 2. vers. 27.*

[k] *Ján. 16. vers 13.* Mikoron padig el-jő az igazságnak amaz Lelke, minden igazságra vezérel titeket.

[l] *2 The. 2. vers 13.* Mű pediglen tártozunk hálákat adni mindenkoron tő érette-tek az Istennek, atyámfia, kik az Istennek szerelmében vagytok, hogy választot tőreket Isten örökököl fogva az üdvösségre, a' Sz: Léleknek izentelésében, és az igazságnak hitiben. *1 Pétr. 1. vers 2.*

[m] *Rom. 8. vers 26.* Hasonlatosképpen, pedig a' Lélek-is segéli a' mű erőtlenségünket, mert mit kellyen kérnünk, a' mint kellene nem tudjuk, de a' Lélek esedezik mi értünk, meg mondhatatlan főházkodásokkal.

[n] *Tsel. 9. vers. 31.* Az gyülekezeteknek azért egész Judéában Galliliában és Samariában békességek vala és épülnek vala az Urnak félelmében, és a' Sz: Léleknek vigasztalásában elő menvén, fokasodnak vala.

[o] *2 Kór. 1. vers 22.* Ki meg is pecsételt minket, és adta a' léleknek zálogját az mi szívünkben. *Ef. 1. vers 13. Cap. 4. vers 30.*

XXIV.

Az Istennek és az Christusnak ilyen ismérti mit kíván az Emberektől?

(a) Hűtöt és (b) igazságban való Szentséges életet.

Szent írásbéli Bizonyosságok.

[a] *Márk. 16. vers 16.* Az ki hiénd és meg keresztelkedik üdvözül.

[b] *Mat. 5. vers 20.* Mert mondom tő néktek, hogy ha a' tő igazságok, sellyeb nem bővelkedik, az írás tudós és a' Phariseusok igazságánál, semmiképpen nem mehettek be a' Mennyegeknek Országába. *Sid. 12. vers 14. 1 Ján. 2. vers 3, 4. és Cap. 3. vers 6.*

XXV.

Mitoda az a Hűt?

Az Hűt semmi nem egyéb, hanem az Istennek (a) hatalmosságában, és az UR (b) Jézus Christus által ki jelenetet jó vólásban, és (c) ígértben való helyes (d) bizodalom.

Szent írásbéli Bizonyosságok.

[a] *Rom. 4. vers 17. és 21.* Mint meg vagyunk írva: sok Nemzettségnek Atyává szedelek tegeder; az előtt a' kinek hitte, tudni.

tudni illik Isten előtt, ki az holtakat meg eleveníti, és azokat a' mellyek nintsenek elő szolít ya, mint szintén a' mellyek vagynak. És mindenestől el hitte, hogy ő a' mit ígért vólán, meg is cselekedhetné. *Ef. 1: 19, 20. Kól. 2: 12.*

[b] *Ef. 2 vers 7.* Hogy meg mutaná a' következendő üdőkben az ő kegyelmességének nagy gazdagit az ő hozzánk való kegyelmességéből a' Christus Jéusban. *Tit. 3 vers 4, 5, 6, 7.*

(c) *2 Pét. 1. vers 4.* Mivel hogy nagy és drágulatos ígértek ajándékoztattak mi nélkül, hogy meg szabadulván e' világi fajtálin gonosz kívánságnak romlásából, az ígértek által az Isteni természetnek részesi lennétek, ki menkedvén az romlottságból, melly a' Kéviság által vagyon e' világban.

(d) *Sid. 3. vers 6. 14. Cap. 10. vers 22.* De az Christus mint Fiu elől járó az ő házában, kinek háza mi vagyunk, ha az az bizodalom, és a' mi dítelkedésünknek reménységét mind végig erőssen meg tartjuk. Mert az Christusnak részesi lőttünk, hogy ha amaz fundamentumot, a' mellyhez támaszkodunk, erőssen meg tartandgyuk mind végig.

Járuljunk igaz szívvel, és hűnek bizo-

nyes bírádsággal a' gonosz lelki ismét-
tettől meg tisztult szívvel.

XXVI.

Mitsoda az Istennek az Christus által
tett ígéret?

Kiválteképpen ezek (a) Bűneink-
nek bocsánatya, (b) az Szent Lélek-
nek ajándéka, és (c) az örök élet.
Ezek mellet az (d) Angyali őrizet
az (e) késért tek idején való meg-
tartás. Továbbá, (f) az Istennek, é-
rejtől, és ruházatainkról való gond-
viselése, és (g) mind azoknak az vi-
lági jóknak megadása, melyek az I-
sten Országának keresése mellet szük-
ségesek.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

[a] Luk 24 vers 47. Ispredikáltatni az
ő nevét en a' poentenzának, és a' bűnnek
bocsánatjának minden Pogányok között,
Jerusaleműi elkerdven. *Tiel* 2: 38.

[b] Luc. 21 vers 3. Mert én adok ti nék,
tek szajit és böltsességét. &c.

[c] 1 Ján. 5. vers 25. Ezpenig amaz ígé-
ret, a' mellyet ő ígért mi nékünk, tudoi-

Illik

Illik az örök élet. Ján. 5. vers 39. 40.

(d) Sid. 1 vers 14. Avagy nem szolgáló
lelkeke mind azok, kik szolgálatra kuldetett-
nek azokert, a' kik az üdvességnek örökösi
lesznek.

(e) 1 Kor. 10. vers 13. Nem egyeb hanem
csak emberi kísértet eset rajtatok, 's a' többi
Jelen 3: 10.

(f) Mat. 6. vers 25. Annak-okaért mon-
dom nektek, ne legyetek szorgalmasok az
ti eteler-kről, mit egyetek vagy igyatok:
Sem a' ti testetekről, mivel öltöztessétek:
Nem de nem nagyobb a' Lélek hogy nem az
eledel, és a' ruh., hogy nem az öltözet?

(g) Mat. 6. vers 33. Hanem keressétek
először az Istennek Országát, és ann k i-
gétágát, és mind azok meg adatnak nektek.
1 Tim. 4. vers 8. Márk 10: 30.

XXVII.

Mivel az ígveteknek ellenébe tétet az
fenyegetés, mitsodák az Isten-
nek fenyegetése?

Summa szerént az Istennek fenyege-
tési ezek (a) Az Lélek valóság (b) az
szűnek meg kenéhyi. és a' (c) Sátán-
nak hatalmába való adattatás, és (d)

E 4

az örök

az örök kárhozat. Ez mellé (c) egyéb különb-külömbféle ez világi és üdö-
szerent való bűnteséit is:

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) *Ján. 12. vers 40.* Még vakítottá az Ő szíveket, és meg keményített az Ő szíveket, hogy ne lássanak szívekkel, ne értsenek szívekkel, és meg térjenek, s meg gyógyítsam őket. *Rom. 11. vers: 8. 9. 10.*

(b) *Rom. 9. vers 18.* Annaokért a' ki nem akar könyörülni könyörül, a' kiker akar meg keményíteni, meg keményíti.

(c) *Thes. 2. vers 9. 10. 11.* Azt mondom hogy el törli, a' kinek eljövetele legyen a' Sarányának hatalmas ereje által, minden hatalommal, és jelekkel, és csuda tettelekkel.

Es az hamisságnak minden álnokságát azokban, a' kik el vesznek: mivel hogy az igazságh kézszerelmét nem vőtek be, az Ő üdvességekre.

Es azért bocsátta az Isten rájuk a' vétségnek erejét, hogy higgyenek a' hamisságnak. *2. Tim. 2. vers 26. 1. Kór. 5. 5.*

(d) *Thes. 1. vers 9.* Kik meg büntetettek örök vezedelemmel az Urn ki o czájától, és az Ő hatalmas dűtsőségével. *1. Kór. 25. vers 41. 46.*

(e) *3. Mós. 26. vers 17. 18.* Es az én meg haragult Orezámat fordítottam ellenetek, hogy a' tü ellenségetek előtt el hulljatok, és uralkodgyanak rajtatok, a' kik titeket gyűlölnék, és fussatok mikor senki nem áll-is.

Hogy ha mind ezek után még-is nem hagytok engemet, hétszerte keményebben okorozlak titeket a' tü bűneitekért. *3. Mós. 28. vers 15. 1. Kór. 11. 30. Jelen. 2. 22. 23.*

XXVIII.

Mitoda az igazságban való szentség előtt?

(a) Az Isten parancsolatának meg tartása, (b) melly szeretet által munkálkodo hűnek is mondatik.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) *1. Kór. 7. vers 19.* A' környül metélkedés femmi: Az környül metélkedés is femmi, hanem az Isten parancsolatának megtartása kívántatik. *1. Ján. 3. vers 23.*

(b) *Gal. 5. vers 6.* Mert az Christus Jébusban, sem az környülmetélkedés nem használ, sem az környülmetélkedetlenség, hanem az hűt melly az szeretet által cselekedik.

XXIX.

Melly

*Melleyek azok az Istennek parancsolatt,
az melleyeknek meg varrására köre-
letek vagyunk?*

Ezek rész szerént azok, az mellye-
ket Isten régen (a) Mofes, és a' Pro-
féták által az Istenes életről ki adott
mellyeknek summája az (b) Tíz pa-
rancsolat. Rész szerént pedig és kívált-
képpen azok, az mellyeket (c) az UR
Christus, és az Apostolok által az u-
tolso üdöben szollot mi nekünk (d)
az ő akarattya, és tőkélletes kívánsá-
ga feől.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) *Mat. 7. vers 12.* Valamit akartok az-
ért hogy cselekedjenek az emberek tő vo-
lerek, azont cselekedgyétek tő is azokkal,
Mer ez az Törvény és az Proféták. *Mat.*
22: vers 40. Luk. 16. vers 29.

(b) *2. Moses. 20. vers 2.* En vagyok az te
Urad Istened, ki az Egyiptomnak földéből,
az szolgálatnak házából ki hoztalak cége-
det, 's a' többi, *4. Mos. 5; 6.*

(c) *Sid. 1. vers 1.* Minek uránna az Isten
fok rendben, és sokképpen szöllot vala ré-
gen az Atyáknak az Proféták által: ez utol-
sá üdö-

so üdöben szollot mi nekünk az ő Fia által
Sid. 2: 3, 4. Mat. 28: 20.

(d) *Mat. 5; 6, 7. Cap: Luk. 6, és 12*
Cap: Rom. 12. Cap.

XXX.

*Mit kíván az Isten az maga ré-
szire mi tőlünk?*

Nem kíván egyebet mit tőlünk, ha-
nem hogy ötet mint (a) Urunkat,
fellyük, mint Atyáinkat tiszteljük mint
(b) Istenünket tellyes szívünköl lel-
künköl, és minden erőnköl szerea-
suk, (c) néki mindenekben engedjünk,
(d) mindenek felett benne bizzunk és
reméllyünk, (e) ötet keressük (f) dű-
csösöltreük (g) imádgjuk, (h) segítés-
göl hijuk, (i) néki hálákat adgyunk,
és (k) mindeneket az ő dűcsöségére
cselekedjünk.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) *Malach. 1. vers 6.* A' Fin tiszteli az
Atyát, és az szolgál az ő Urát, Ha én Atyá-
tok vagyok, hol az én tisztetésem? Es ha
én Ur vagyok, hol az én félelmem?

(b) *5. Moses. 6. vers. 5.* Szeressed azért az
te U-

ve Uradat Istenedet tellyes szivedből, tellyes
Lelkedből, és tellyes erősségedből. Márk.
12. vers 30.

(c) Jak. 4. vers. 7. Engedjete azért az
Istennek, aljatek ellene az ördögnek, és el
fut ti tőlletek.

(d) 1 Pé. 1. vers 21. Kik ő általa hisztek
Istenben, ki fel támasztotta őtet a' halálból
és ditsősséget adott néki, hogy a' ti hite-
zek és reménségek Istenben leane.

(e) Isak. 55. vers. 6. Keressétek az Urat
míg meg találhatik, híjátok őtet segítségül
míg közel vgyon.

(f) 1. Kor. 6. vers 20. Mert árron vétette-
tek; Ditsőségetek azért az Istent a' tő reszte-
tekben, és a' tő lelketekben, mellyek Isténé.

(g) Jelen. 14. vers 7. Féllyétek az Istent,
és néki adjatok tisztességet, mert eljött az
ő ítéletinek órája, és imádjátok azt a' ki
teremtette a' Mennyet és a' földet, a' ten-
gert, és az víznek forrását. Jel. 19. 10.

(h) Solt. 50. vers 15. Es hij engemet se-
gítségül a' te nyomoruságodnak idején; meg
szabadítalak tégedet, és ditsőitesz engemet.

(i) Efe. 5. vers 20. Halálat adván min-
denkoron mindenekről, a' mi Urunk Jézus
Christus nevében, az Istennek és az Atyá-
nak. Kol. 3. vers 17.

(k) 1 Kor. 10. vers 31. Azért akar éfztek,
akar

akar ífztek, akar miut cselekesztek, min-
deneket az Isten ditsőségére mivellyetek.

XXXI.

Mit kíván az ISTEN tőlünk az
Christus Jézus részére?

Ezt kívánja, hogy az Christust mino
(a) ő szerelmes Fiát halgassuk, (b)
néki és (c) ő benne hidgyünk, (d)
reméllyünk, mint egy (e) Urunknak
Izavát fogadgyuk, őtet (f) mint az
Atyát tiszteljük, és (g) imádjuk (b)
segítségre hívjuk, és így (i) nyelvün-
kel-is meg vallyuk, hogy UR a' Jézus
az ő Atyja dicsőségére.

Szent Írásbéli Bizonyságok.

(a) Mát. 17. vers 5. Es mikor ezeket mon-
daná Péter, imé nagy fényes köd köröyül vő-
vé őket, és imé a' ködből szó adaték ezt
mondván: Ez az én szerelmes Fiam, kibén
én meg nyugottam, őtet halgassátok.

(b) Ján. 5. vers 46. Mert ha hinnétek Mó-
sesnek, énnékem-is hinnétek, mert én fe-
löllem irt-ő. Ján. 14: 12.

(c) Ján. 14. vers 1. Ne háborodjék meg
a' ti szivetek, hisztek az Istenben, hidgyetek
én bennem-is. Ján. 11: 25, 36.

F

(d) 1.

(d) I Kór. 15. vers 19. Hatsak e' világon reméllünk az Christusban minden emberek nél nyavalyásbak vagyunk. Ef. 1: 12.

(e) Luc. 6. vers 46. Miért mondjátok pedig nekem Uram Uram, ha nem mivelitek a' mellyeket mondok.

(f) Ján. 5. vers 23. Hogy mindenek tiszteljék a' Fiut, miképpen tisztelik az Atyát, a' ki azt el küldötte.

(g) Luc. 24. vers 52. Ők pedig imádván őtet meg térének Jerusalembe nagy örömmel; Filip. 2: 9, 10. Sid: 1: 6.

(h) Rom. 10. vers 12, 13. Mert nincsen különbség vagy Sidó, vagy Pogány közt: Mindeneknek ugyan azon egy Vra: a' ki gazdag mindenekhez, a' kik őtet segítségül hívják. Tsel. 7: 59, 60. 2 Kór. 12: 8, 9.

(i) Fil. 2. vers 11. Es minden nyelv meg vallja, hogy a' Jésus Christus Ur, az Atya Istennek dicsőségére.

XXXII.

Mitsoda dloghbhn áll a' Christusnak tiszteleti imádása, és segítségre való hívása?

Áll rövideded ezekben

Először: midőn (a) olyan hatalmat, méltóságot, nevet, és dicsősé-

get

get tulajdonitunk neki, melly minde nek telet vagyon: és (b) Szűbőt el hiszük, és Izájunkal valljuk, hogy (c) az Istenről ő nékie mindenek magán kívül, még az Angyalok -is lába alá lévén verterve, (d) Mennyen és földön minden hatalommal bir, olyan bölts -is hogy a' Iziweket (e) és veséket -is viágálhttya, és (f) jól tudgya mi légyen az emberben.

Másodszor: Midőn azt hiszük és valljuk hogy (g) valaholott kerten vagy hárman az ő nevében egyben gyűlünk, köztünk vagyon, sőt (h) mind ez világ végezetig -is velünk léfzen.

Harmadszor: Midőn őtet (i) dűtsö-
itryük, és neki könyörgünk minden
jokért, mellyek az Istennek, és magá-
nak a' Christusnak dűtsőségére, és az
mi üdvességünknek elő mozdítására
és el nyeresére szűkségesek és azok-
ra tartoznak, tudván bizonyosdn, hogy
(k) valamit az ő nevében kérünk, azt
ő meg cselektzi, és meg szerzi nekünk.

F 2

Megyed-

Negyedszer: Midőn neki (l) magunkat, és az mi (m) lelkünket ajánlyuk, úgy mint (n) meg tartunknak, kit a' Mennyekeből várunk, és az ki el változtattya az mi alázttos testünket, hogy hasonlatos legyen az ő dűcsöült testéhez, az ő hatalmas erejeszerén, melly által mindeneket az ő birodalma alá verhet.

Szent Írásbéli Bizonyságok.

(a) *Ef. 1. vers 20, 21, 22.* Mellyer megmutatott a' Christusban, mikor őtet fel támasztotta az halálból és helyhezette őtet az ő job keze felől menyekbe.

Sekkal fellyeb minden birodalomnál, hatalomnál, erőnél, és Uraságnál, és minden méltóságnál, melly nevezetetik nemcsak ez világon, hanem az következendőn is.

Es mindeneket vetet az ő lábai alá, és őtet őtete mindeneknek felette, az Anyaszentegyháznak fejevé. *Fil. 2: 9, 10, 11.*

(b) *Rom. 10. vers 9.* E' pedig a' hártnék im az beszéde, a' mellyet mi predikállunk tudniillik, hogy ha vallást térsz az te szádval, az az Jéusról, és hiénded a' te szivedben,

ben, hogy az Isten őtet fel támasztotta halálból, meg tartatol.

(c) *1 Kór. 15. vers 27.* Mert mindeneket vetet Isten az ő lába alá, mikor pedig azt mondgya az irás, hogy mindennek az ő birodalmába vettettek; nyilván valo dolog, hogy a' kívül mondgya, a' ki néki mindeket birodalmába ador.

(d) *1 Pé. 3. vers 22.* Ki az Istennek jobján vagyon, minekutánna Mennyekeben fejt ment, kinek birodalmába vettettek az Angyalok, hatalmaságok és minden erők.

Mát. 28: 18. Es hozzájok járulván Jéus monda: Tellyes hatalom adatik nekem, mennyen es földön.

(e) *Jelen. 2. vers 23.* Es az ő fajt halállal meg ődöm, és meg tudgyak minden gyűlekezetek, hogy én az vesékek és az sziveknek vizsgálója vagyok, és mindennek meg fizetek az ő érdeme szerént.

(f) *Ján. 3. vers 25.* Es nem szűkség volna hogy valaki ő néki valamely emberről bizonságot tenne, mivel hogy ő jól tudna micsoda volna az emberben. *Ján. 21: 15, 16, 17. 1 Kór. 4: 5.*

(g) *Mát. 18. vers 20.* Mert valahol ketten vany hármán egyben gyűlnek az én nevemben ott vagyok ő közöttök.

(h) *Mát. 28. vers 20.* Tanítván őket hogy

Meg tartásák mind' azokat, mellyeket én parancsoltam néktek: És ímé én én veletek vagyok minden nap világ végezetig.

(i) *Jelen. 5. vers 9, 10, 12, 13.* És nékem ujj éneket mondván: Méltó vagy hogy el vegyed a' könyvet, és meg nyissad annak pecsétit, mert meg öletrél, és meg váltottal minket Istennek, a' te véred által minden ágazatból, és nyelvből, és népből, és nemzetiségből.

Es öletrél minket la' mű Istenünknek királyokká, és papokká, és uralkodunk a' földön. Rik nagy fel sóval azt mondyak vala: Méltó hogy amaz meg öletreret bárány végűre erőt, gazlagyságot, bölcseséget, hatalmasságot, tisztességet, dúsosságot, és áldást.

Sőt minden teremtet állat, melly Mennyben, földön, föld alatt a' tengerben, és minden ezekben való állat, hallám hogy azt mondja vala: A' kiralyi székben üljönek, és a' báránynak áldás, tisztesség, dúsosság, és hatalom mindörökkön örökké.

Márk. 9. vers 24: A' gyermeknek Atya azonnal kiáltván, könyhullatással mondta: Híszek Uram, légy segítségül az én hihetleniségemnek. *Luk. 17: 5. Jelen. 22. v. 20. 1. Ther. 2: 1, 12, 13.*

(k) *Ján. 4. vers 13, 14.* És valamire ké-

séduletek az én nevembe, azt meg eszeleltem, hogy diósítottassék az Atya a' Fiuban.

Valamit kéréndetek az én nevemben azt meg szereztem.

(l) *Tsel. 18. vers 9, 10, 11.* Mondá pedig az un értzoka látásban a' Pálnak: Ne fély hanem szölly, és ne halgas.

Mert én re veled vagyok, és senki nem támad réád hogy oéked árcson: Mert nekem sok népem vagyon e' Városban.

Lakék azért ot egézf esztendeig és hat hónapig, tanitván őket Isten beszédére. *Tsel. 21. vers 14, 15.*

(m) *Tsel. 8. vers 59.* Meg kövezék azért István, ki imádkozik vala, és ezt mondja vala: Uram JESUS vegyed hozzád az én Lelkemet.

(n) *Fil: 3. vers 20, 21.* Mert mi úgy mint Mennyei Polgárok vagyunk, honnat az mi meg tarto Urunk Jéhus Christus is várjuk.

Ki el változtattya a' [mű] alázatos testünket, hogy hasonlatos legyen az ő dúsított testéhez, az ő hatalmas ereje szerént, mellynek általa mindeneket az ő birodalma alá vethet.

XXXIII.

*Nem vétkezünk, hogy mind ezeket a'
Názáretsbéli, és Mariától születet Jé-
susnak tulajdonítsuk, és ab-
ban hiszünk.*

Nem vétkezünk: Mert az Isten (a)
az Názáretsbéli meg felfiztettet Jésum
Christusnak, (fele támasztván őtet az
halálból, és fele (b) magasztalván) a-
jándékozot minden méltóság fele va-
ló méltóságot, az ő haláláig való en-
gedelmességéért, hogy az ő nevére
minden térd meg hajoljon, mennyei-
eknek, földieknek, és föld-alatt valók-
nak az ő térdek, és minden nyelv meg
valja, hogy a' Jésum Christus Ur, az Atya
Istennek dicsősége. És ezen (c) em-
bernek Fiának adot hatalmat az ítél-
letre is (d) rendelvén őtet élőeknek és
hóttaknak ítélő bírájává, e' végre (e)
hogy mindenek tiszteljék az Fiút, el-
annyára hogy (f) a' ki azt nem tisztel-
li, mondatik az Atyától is (a' ki őtet
el küldötte,) nem tisztelni.

Es (g) valaki szégyelvén az ember-
nek Fiát meg tagadja őtet az ember-
ek előtt, ő is meg tagadja azt az
ő Mennyei Atya és annak Angyalai e-
lőtt. Minek okáért is azon Christus
(b) parancsolatya szerént hinnünk kell
mi nekünk nem csak az Istenben, ha-
nem ő benne is, avagy ő általa az I-
stenben, az mint maga mondotta (i)
Az ki úgy mond én bennem hiszen,
nem én bennem hiszen, hanem abban
a' ki engemet el küldött. Ez végre is
(k) támasztotta fel az ISTEN őtet az
halálból, és adot dicsőséget neki, hogy
az mi hitünk és reményünk ő ál-
tala lenne az Istenben.

Mellyekből akar ki is észbe veheti,
és meg értheti, hogy ez szerént az
Christus által az Istenben bizván, sem-
mién nem vétkezünk. Istennek amaz
szavai ellen, (l) Atkozott a' férsu ki
bizik emberben, és testben helyhezret-
vén erősségét, eltávozik az ő szíve
az Urtól.

[Szent

Szent Írásbéli Bizonyságok.

(a) *Tsel. 2. vers 22, 23, 24, 32, 36.* Izrael nemzetségének férfiai, halljátok meg e beszédekert: Amaz Názárethbéli Jésuft, ki valóban meg bizonyítatot Istenről hatalmas erőknek, csodatételeknek, jeleknek általa, mellyeket Isten cselekedet ő általa tő közte-tek, a' mint tudjátok Istenről bocsáttatott férfinak lenni: Azt mondom, ki az Istennek tanácseséből és rendeléséből adatterék halálra, mikor vettérek volna, az tő gonosz kegyetlen kezerekkel keresztfára függesztvén, meg ölétek.

Ki az Isten fel támasztott, az halálnak fájdalmat meg oldván, mivel hogy lehetetlen dolog volna az Christusnak attól meg tartatni.

E' Jésuft fel támasztotta Isten, melly dolognak mi minnyaján bizonyági vagyunk. Annak okáért az Istennek job karja által fel magasztaltatván, és a' meg ígért Szent Lelket meg nyervén az Atyától, ki fölöttéte ezt, a' mit tő mostan láttok és hallotok.

Bizonnyal tudgya azért az Israelnek egész háza, hogy ez az Istenről réterett urrá és Christussá, e' Jésuft mondom kit tő meg felzárattetek.

(b) *Fil. 2. vers 8, 9, 10, 11.* Es emberi ábrázásban találtatott, mint ember meg a-
lázza.

lázta magát, engedelmes lőtt mind az halálig, az keresztfának pedig haláláig.

Annak okáért az Isten őtet fel magasztalta, és ajándékozott néki oly méltóságot, melly minden méltóság felett való méltóság.

Hogy a' Jésusnak nevére minden térd meg hajoljon, menyeciknek, földieknek, és föld alatt valoknak.

Es minden nyelv meg vallya, hogy a' Jésus Christus ur az Atya Istennek dicsőségére.

(c) *Ján. 5. vers 27.* Es az iteletről is adott néki méltóságot, mivel hogy embernek fia.

(d) *Tsel. 10. vers 42.* Meg parancsolta pedig mi nekünk, hogy hirdetnők és bizony-ságot teennék a' Népeknek, hogy ő az a' kit Isten el rendelt, hogy élőknek és holtaknak bírása lenne.

Tsel. 17. vers 31. Mivel hogy rendelt egy napot, mellyen igazán meg ítéli a' földnek kerektségét a' férfi által, a' kit arra rendelt, melly dologról nyilván való bizony-ságot tört, annak halálból való fel támasztatásával. *Rom. 14: 9.*

(e) *Ján. 5. vers 22, 23.* Mert az Atya nem ítél senkit, hanem a' tellyes ítéletet a' Fiának adta.

Hogy mindenkinek tiszteljük a' Fiut, mi-
képen

képpen tisztelik az Atyát, a' ki azt el küldötte.

(f) Ján. 5. vers 23. Hogy mindenek tisztellyék a' Fiut, miképpen tisztelik az Atyát; a' ki nem tiszteli a' Fiut, nem tiszteli az Atyát a' ki azt elküldötte.

(g) Mátk. 10. vers 33. Valakipedig megtagadánd engemet az emberek előtt, megtagadom én is azt az én Mennyei Atyám előtt. Márk. 8: 38. Luk. 9: 26. és 12: 8.

(h) Ján. 14. vers 1. Ne háborodjék meg a' ti Szívetek, hisztetek az Istenben, hisztetek én bennem is.

(i) Ján. 12. vers 44. A' Jézus pedig kiált vala; A' ki hiszen én bennem, nem én bennem hiszen, hanem abban a' ki engemet el hocsátot.

(k) I Pétr. 1. vers 21. Kik ő általa hisztetek Istenben, ki fel támasztotta őtet az halálból, és dicsőséget adott neki, hogy a' ti hitetek és reménségtek Istenben lenne.

(l) Jer. 17. vers 5. Azt mondja az Ur, átkozot a' férfiú, ki bizik az emberekben, és erősségét helybezteti a' testben, és az ő izve el ravezott az Uról.

Miben különböz az Christusnak tisztelési és segítségül hívása, az Atya Istennek tisztelési és segítségre való hívásától?

Kiválképpen ebben különböz hogy az CHRISTUST tisztellyük az (a) Atya után; (b) az ő parancsolatya és az Apostolokról előnkben adott regula szerént. Es hívjuk segítségre a' Christust, mint (c) egy Urunkat, ki által mindenek, és mint közbenjárónkat (d) ki által vagyunk menetelünk az Atyához, az (e) ki is ő néki ajándékozta mind ez hatalmat, Isteniséget és méltóságot. Az Atyát hívjuk segítségül mint amaz (f) egy Istent, a' kitől mindenek, és mi is ő benne, Ezen értelenben kell lennünk az Christus tisztelésének egyéb nevei felől, úgy mint az mellyek is mind az (g) Atya Istennek dicsőségére néznek és szolgálnak. (b) Melyből viszontag ki reczczik más helyen az Isten a' Fiolétánál így szolván (i) En (egy-

mond) nem adom az én dicsősé-
gem másnak, sem az én tisztessé-
gem a' bálványoknak; Nem nézet ar-
ra a' dűtsőségre és tisztességre az mel-
lyel meg (k) dűtsöditendő volt az Chri-
stus.

Szent írásbéli Bizonyságok.

(a) Ján. 14. vers 1. Ne háborodjék meg
a' ti szívetek hisztek az Istenben, hidgyetek
én bennem is, Ján. 12: 44. 1 Petr. 1: 21

(b) Ján. 5. vers 23. Hogy mindenek tisz-
tellyék a' Fiut, miképpen tisztelik az Atyát,
az ki aze elküldötte. Fil. 2. vers 10. Sid. 1: 6

(c) 1 Kor. 8. vers 6. Mind az által mi-
mékünk egy Istenünk vagyunk; amaz Atya, a'
kitől mindenek, mű is abban vagyunk,
Es egy Urunk a' Jésus Christus; ki által
mindenek vagynak, mi is az által vagyunk,

(d) 1 Tim. 2. vers 5. Mert egy az Isten,
egy a' közben járó is Isten között és em-
berek között, az ember Jésus Christus, Sid.
4. vers 16.

(e) Ef. 2. vers 18. Mert mind ketten ő-
altala vagyon menetelünk egy Lélek által
az Atyához. Ef. 3. vers 14. Sid. 7: 25

(f) Fil. 2. vers 9, 10. Annak okáért az
Isten őtet fel magasította, és ajándékoza né-
ki-

ki olly méltóságot, melly minden méltó-
ságnak felette való méltóság.

Hogy a' Jésusnak nevére minden térd
meg hajoljon, mennyieieknek; földieknek
és föld alatt valoknak térdel,

(g) 1 Kor. 8. vers 6. Mind azáltal mi né-
künk egy Istenünk vagyunk, amaz Atya, a'
kiből mindenek, mű is abban vagyunk.

Es egy Urunk a' Jésus Christus, ki által
mindenek vagynak, mű is az által vagyunk.

(h) Fil. 2. vers 11. Es minden nyelv meg
vallyá hogy a' Jésus Christus Ua, Az Atya
Istennek dűtsőségre.

(i) Isa. 42. vers 8. En vagyok az Ua, és
az én nevem, és az én dűtsőséget más-
nak nem adom, és az én tisztességet a'
bálványoknak.

(k) Ján. 17. vers 5. Mostan annakokáért
dűtsöits meg engemet Atyám te magad-
nál, azzal a' dűtsőséggel, melly dűtsösé-
gem volt te nálad, minek elötte e' világ
lenne. Tsel. 3. vers 13. 1 Péi. 1. vers 2,

XXXV.

Mit kíván az ISTEN tőlünk
felebarátunk részére:

Ezt kívánja, hogy felebarátunkat
mint minnen magunkat szereljük.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

3. Mos. 19. vers 18. Boszszu álló ne légy.
és haragot ne tarts az te néped ellen, ha-
nem szeressed felebarátodat, mint maga-
dot. En vagyok az Úr.

Márk. 12. vers 31. Es a' második' ahon-
hasenlatos, szeressed a' te felebarátodat mint
magadat; Nincsen más ezeknél nagyobb
parancsolat.

Roma. 13. vers 8, 9, 10. Senkinek sem-
mivel ne tartozzatok, hanem hogy egymást
szeressétek. Mert a' ki egymást szereti, a'
törvényt bé töltötte.

Mert e' parancsolatok: Ne paráználkód-
gyál: Ne ölly: Ne kívánnjad; és ha több
parancsolat vagyon, e' beszédben foglal-
tatik. bé summa szerént, tudni illik szeressed
a' te felebarátodat mint magadat.

A' szereter a' mű felebarátunkat nem il-
leti gonofsággal. Annak okáért a' törvény-
nek bé töltése az szeretett.

XXXVI.

Kissoda a' mi Felebarátunk?

Közönségesen (a) minden ember (b)
valakinek valami jóval lehetünk, még
(c) ellenségünknek is, (d) kinek ha
éhezik enni, ha szomjuhozik inni, kell
adnunk

adnunk, és (e) egyéb szereternek tse-
lekedetivel kell hozzájuk lennünk, ki-
váltképpen pedig minden (f) Chri-
stusban való hűbéli Atyánkfiai.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) Rom. 13. vers 8. Senkinek semmivel
ne tartozzatok, hanem hogy egymást sze-
ressétek: Mert a' ki egymást szereti a' tör-
vént bé töltötte. Gal: 6: 10.

(b) Enc. 10. vers 36, 37. Ez három kö-
zül azért mellyik láttatik te néked hogy At-
tyafiá volt annak a' ki az tolvajok kezébe
esett vala?

Amaz pedig monda: Az ki könyörült ő-
rajra; Monda azért néki Jéhus, eredgy-el,
és te is hasonlatosképpen tselekedgyél.

Kisd öfz ve az 29, 30, 33. Verssekkel.

(c) Mát. 5. 44. En pedig azt mondom
néktek szeressétek ellenségeiteket, áldgyátok
a' kik rütköt átkoznak, jél tégyetek azok-
kal a' kik rütköt gyűlölnék, és imádkoz-
zatok azokért a' kik rütköt háborgatnak,
és kergetnek.

(d) Rom. 12. vers 20. Azért ha éhezik
a' te ellenséged, adgy enni; ha szomjuho-
zik inni, mert ha ezt miveled, az ő Fejére
elven tzenet gyűjtesz.

(e) Mát. 5. vers 44. Lásd fellyebb.

(f) *Mát. 23. vers 8, 9.* Tű pediglen ne hívassatok Mestereknek; Mert edgy a' tű Mesterték, tudni illik a' Christus, tű pedig minnyájan Atyafiak vagytok.

Es senki ez földön Atyároknek ne nevezeték; mert egy a' tű Atyárok a' ki mennyben vagyon. *Fil. 1: 14. Kol. 1: 2.*

XXXVII.

*Es saerént azért mivel tartozunk közön-
ségesen minden embereknek?*

Tartozunk (a) mindeneknek jóvánni, jó érettek könyörögni és tisztelennek halálat adni. (b) véllek jól tenni; (c) mindenekhez engedelmesek és békességet tűrők lévén (d) mindennél is borszlu állástól magunkat megtartóztatni, és (e) így mindenekkel a' mi rajtuk áll békességben élni (f) minden hazug beszédről és tsalárdságról úressék lévén, mindenekkel mind beszédben, s' mind tsalekederben igazságot követni. Egy szóval (g) valamiket akarunk hogy málok velünk tsalekedgyen, azokat véllek tsalekedni.

S. nt

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) *1 Tim. 2. vers 1.* Intelek azért mindeneknek előtte hogy legyenek könyörgések, kérések és imátkozások, háladások minden emberekért.

(b) *Gal. 6. vers 10.* Azért még időnk vagyon mindenekkel jól régyünk, kiváltképpen pedig az mi hitünknek tselédivel. *1 Thes. 5. vers 15.* Meglássátok hogy senki gonoszszal ne legyen senkinek a' gonoszért, hanem a' jó réteményt kövessétek mindenkoron, mind tű magatok közt egymáshoz, mind pediglen mindenekhez.

(c) *1 Thes. 5. vers 14.* Kérünk pediglen tűtöket Atyámfiai, intsétek azokat a' kik rendetlenül járnak, vigasztaljátok a' kik féltelmes szívének, az erdelleneket segillyétek, tűrők légyetek mindenekhez. *Jak. 1. vers 19. Tit. 3. vers 2. Ef. 4. vers 26, 31, 32.*

(d) *Mát. 5. vers 24.* Hadd az oltár előtt a' te ajándékozat, és menyel; békélsjélmeg először atyádfiaival, és az után ugy vigyed fel az te ajándékozat. *Rom. 12: 17, 19. 1 Kor. 6: 7*

(e) *Rom. 12. vers 18.* Ha lehetséges a' menyért tű töllereket lehet, mindenekkel békességben éllyetek. *Sid. 12. vers 14.*

(f) *Ef. 4. vers 25.* Azért le tévén a' hazugságot, szollyon igazságot minden ember az ő felel tsattyával; mert egymásnak tagjai vagyunk. *1 Thes. 4. vers 6.* G4 (g)

(g) *Mát. 7. vers 12.* Valámire akartok az-
ért, hogy tselekedgyenek az emberek tő ve-
letek, azont: tselekedgyétek ti is: azokkal:
mert ez az törvény és a' Prophéták.

XXXVIII.

Mivel tartozunk bűnbéli:

Atyánk fiainak!

Tartozunk ezzel, hogy a' mostan-
dó számlált: jószágos tselekedetek sze-
rén-t is, hozzájuk szereretünket (a) bő-
vebben és jelleghbb meg mutassuk. Ez
mellé: hogy ő (b) vellek egy- mint
azon egy: testnek tagjai, a' Léleknek
eggyesiségét a' szereretnek és békeség-
nek kötele által ügyekézünk meg tar-
tani, és hogy (c) életünket is: érettek-
is tegyük.

Szent: Írásbéli Bizonyosságok.

(a) *1. Pé. 1. vers 22.* Az tő Lelkeireket
meg: tisztítván és Szent Lélek által enged-
vén az igazságnak, képmutatás nélkül való
Atyaísi szererettel, tisztá: sziből egymással igen
szeressétek. Gal. 6: 10.

(b) *Ef. 4. vers 3, 4, 5.* Igyekezzetek meg
tartani a' léleknek egységét, a' békeségnek
kötele általi

Egy

Egy test és egy Lélek vagytok, miképpen
hogy a' tő hivatalotoknak egy reménségre
hivattattok.

Egy az Ur, egy a' hűt, egy a' keresztség.

(c) *1. Ján. 3. vers 16.* Ezen ismérjük meg
az szereretet, hogy az Christus az ő életét
adta mi éretteünk. Minékünk is azért ad-
nunk kell a' mi életünket a' mi Atyánk-
fiáiért.

XXXIX.

*Az Christus parantsolatya szerént mint
kell magunkat magunkhoz
viselnünk?*

Igy hogy (a) ez világot, és vala-
melyek ez világban vagynak, ne szeret-
sük: (b) ne részegekedgyünk, ne rob-
zódgyunk, (c) az testet az ő kíván-
ságiban ne táplállyuk; (d) mindenné-
mő tisztátalanságot és bujaságot mind
beszédünkben, s mind magunk vise-
lésében el távoztassunk; (e) ne lé-
gyünk arról szorgalmatosok, mit e-
gyünk mit igyunk, és mivel ruházod-
gyunk; (f) e' földön kintset ne gyűj-
tsünk; (g) az alázatosságot mindenek-
ben

ben kövessük: (b) magunkat meghagadgyuk, a' kereltet fel vegyük; és (i) az Christus példáját követvén, az igazságért akar melly kénokkal való halált is el szenvedgyünk, és az (k) Christus Jésus ismérésének nagy voltáért mindeneket kárnak állítsunk, és ez egy dolgunk légyen, hogy azokról el felekezvén az mellyek hátunk meger vagynak, a' rzél felé fussunk, és az Istennek a' Christus Jéusban való Mennyei hivatalának jutalmának elvételére igyekezzünk.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) 1 Ján. 2. vers 15. 16. Ne szeressétek e' világot, se azokat mellyek ez világban vadsnak, ha valaki szereti ez világot, nintsen abban az Atyának szerelme.

Mert valami e' világban vagyon, mind testnek kívánsága, szemnek bujalkodása, életnek kevésége, nem az Atyától vagyon hanem ez világról.

(b) Luc. 21. vers 34. Meg óltalmazátok pedig magatokat, hogy valamikor meg ne nehezedgyenek a' ti sziveitek tobzodásnak, séfzégységnek, és ez világi szorgalmatosságok-

goknak miatta, és nagy hirtelen réátok ne jöjjön az a' nap. Ef. 5: 18. Rom. 13: 13.

(c) Rom. 13. vers 14. Hanem öltözzétek fel az Jésus Christust, és a' testet ne tápláljátok az ö kívánságiban,

(d) Ef. 5. vers 3. 4. 5. Az paráznaság pedig, és minden tisztátalanság, avagy fősvénység ingyen se neveztesék tő köztetek, mint állik az szentekhez,

Ez rutság és bolond beszéd, és trágárság, mellyek nem illenek, hanem inkább az hála adás.

Mert azt tudgyátok hogy egy paráznának is avagy tisztátalannak, avagy fősvénynek, ki bálvány imádó, nintsen öröksége a' Christusnak, és az Istennek Országában. Kol. 3. vers 5.

(e) Már. 6. vers 25. Annak-okáért mondom néktek: ne légyetek szorgalmatosok a' tő életetekről; mit egyetek, vagy mit igyatok, sem a' tő testetekről mivel öltöztessetek: Nem de nem nagyobb az Lélek hogy nem az eledel és az test hogy nem az öltözzet?

(f) Már. 6. vers 19. Ne gyűjtsetek kintset e' földön holott a' rosda és a' mólly meg emészti, és holott a' lopok ki ássák és el lopják azt.

(g) Rom. 12. vers 3. Bizonyára az Istennek

nek nekem adatot ajándéka által), paranso-
lom mindennek, valaki tő köztetek va-
gyon, hogy felettéb ne bűtselkedgyék an-
nál a' mint kell, hanem józanon bűtsel-
kedgyék, a' mint az Isten mindenneknek ad-
ta az hűtnek mértékét, *1 Petr. 5: 5. Fil.
2. vers 3, 4, 5.*

(h) *Mát. 19. vers 24.* Akkor monda Jé-
sus az ő tanítványoknak: Az ki akar én u-
tánnam jöni, tagadgya meg magát, és vé-
gye fel az keresztet, és kövessen engemet.

(i) *Sid. 12. vers 1. 2.* Annak okáért mi-
mivel hogy ennyi fok bizonyosságoknak fel-
lege ál körülülünk, minden terhet le té-
vén, és minden körülülünk való bűnt,
nagy alhatatossággal a' mű előnkben ada-
tot télt ki fussuk.

Nézvén az hűtnek ej kezdőjére, és el-
végezőjére, az Jészura, ki az ő eleiben té-
metet örömmert szenvedet keresztet, a' gy-
lázatot meg utalván, és az Isten székinek
jobjára ült.

(k) *Fil. 3. vers 8, és 14.* Sőt annak felet-
te bizony mindeneket kárnak álltok lenni.
az én Uram Jésus Christus ismeretinek nagy
váltáért: kiért mind ezekből magamat meg
fórtottam, és ganénak álltom lenni, hogy
a' Christust meg nyerjem.

Egy dolog vagyok pedig: azokat a' mel-
lyek

lyek hátam meget vagynak, el felejvén,
azokra pedig igyekeztvén a' mellyek elől
vagynak a' czél felé futok, az Istennek Chri-
stus Jészusban való mennyei hivatalának el
vételére.

XL.

*Mint hogy a' Szent Írásban bizonyos
szendélyekre néző paransolatok-is vagy-
nak mi perantol az Isten azoknak,
kik az Ecclesiában elől járnak?*

Ezt, hogy (a) magokra, és az Isten
nyájára vigyáztván, azt (b) legeltes-
sék nem kényszerintézből hanem örö-
mett, nem kívánván a' rut nyereséget
hanem jó akaratból: Sem úgy mint
Uralkodván az Uznak örökségén, ha-
nem példái legyenek, az Isten lergé-
nek, és (c) fegyhetetlen életük,

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) *Tsel. 20. vers 28.* Visellyetek gondot
azért magatokról és az egész nyájrol melly-
ben az Szent Lélek tődököt vigyázokká tőt,
az Isten Anyaszentegyházának legelterésére,
mellyet tulajdon vérével kereset.

(b) *1 Pé. 5. vers 2, 3.* Legeltessetek az
Istennek seregén, melly tő gondviselésük a-
lat

lat vagyon, gondot viselvén arról nem kényszerítésből, hanem örömeik, nem kívánván az éktelen nyereséget, hanem kézf. indulattal.

Sem pedig úgy mind uralkodván az urnak örökségén, hanem úgy mint kik az Isten seregének tükörei vagytok.

(c) 1 Tim. 3. vers 2, 3. Szükség annak okáért a' Püspököknek fegyhetetlennek lenni, egy feleségű f. rfunak vigyázónak; józanak, meg ékesítettetnek, gazdálkodónak, a' sanításra alkalmasnak.

Nem bor mellett ülőnek, nem verekedőnek, nem nyereségnek rútul való kívánójának, hanem mértékletesnek, idegennnek a' harczolodástól, idegennnek a' fővényesség. Tít. 1. vers 5, 6, 7, 8.

XLI.

Mit parantsol az ISTEEN az halgatói rendnek?

Ezt hogy (a) engedelmesek legyenek az ő előtők jároinak, és szavokat meg fogadgyák, mivel hogy ők vigyáznak az ő lelkekért, úgy mint számadok: hogy örömmel mivellyék azt, és nem bánattal, mint hogy az nékik nem használ. Ez mellet hogy őket

őket (b) szereterben és becsülterben tartván, rólak illendő gondot viseljenek.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) Sid. 13. vers 17. Engedgyetek a' tő előtettek jároknak, mert vigyáznak ők a' tő lelkeitekért, úgy mint számadok: hogy örömmel mivellyék azt nem bánattal, mert az tő nékrek nem használ.

(b) 1 Thez. 5. vers 12, 13. Kérünk pegig tőtőket Atyámiai, hogy betsüllyétek a' kik munkálkodnak tő köztetek, és nékrek előtettek járók az urban, és intenek tőtőket.

Es azokat felette igen szerelmetesekek tarcátok az ő munkájokért, békeségesek légyetek tő köztetek egy mással. 1 Tim. 5. vers 17, 18. Gal. 6. vers 6. 1 Kor. 9: 14.

XLII.

Mit parantsol az ISTEEN az alsó [Pólgári rendnek]?

Ezt hogy (a) engedelmesek legyenek minden emberi rendléának az urért: Előtők (b) jároik tisztellyék, rólók ísillyenek, adór, vámor adgyanak, és ő éretek (c) könyörögjenek.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

H 2

(a)

(a) 1. Pét. 11. vers 13. Annakokéért engedelmesek legyetek minden emberi rendelésnek az Urért, akár Királynak, úgy mint felső méltóságban helyeztetnek. &c.

(b) Rom. 13. vers 7. Adgyátok meg azért mindennek a' mivel tartoztok, a' kinek adóval, adót: a' kinek vámmal, vámost: a' kinek félelemmel, félelmet: a' kinek tisztességgel tisztességet.

(c) 1. Tim. 2. vers 1, 2. Intelek azért mindeneknek előtte, hogy legyenek könyörgések, kérések, imádkozások, hálaadások minden emberekért. A' Királyokért és minden méltóságban helyezettettekért: hogy csendes és nyugodalmas élettel éljünk, minden Isteni félelemmel, és tisztességgel.

XLIII.

*Miénemének kell lenni ISTEN parantso-
laza szorént a' Tiszt-víselőnek?*

(a) Az ki Uralkodik az embereken, igaz legyen, és olly ki Isteni félelemmel Uralkodgyék: és az (b) Istentől adatot hatalommal éllyen a' jóknak oltalmazására, a' gonoszoknak pedig rettentésekre, és illendő büntetésekre.

Szent írásbéli Bizonyosságok.

(a) 2. Sam. 23. vers 3. Az Izraelnek Istene szol-

flólt, az Izraelnek hatalmas Istene mondotta: Az ki uralkodik ezeken az embereken, igaz legyen, és olly ki Isteni félelemmel Uralkodgyék.

(b) Rom. 13. vers 1, 3, 4, 6. Minden Lélek az felső hatalmasságnak engedelmes legyen mert nintsen hatalmasság hanem Istentől, és a' minémű hatalmasságok vágnak, Istentől rendeltettek.

Mert a' Fejedelmek nem a' jó tselekedőknek, hanem a' gonoszoknak vagynak rettentésekre: Akarszé nem félni a' hatalmaságtól? tselekedgyél jót, és ditséreted léfzen attól. Mert Isten szolgálja tenéked jodra ha gonoszt cselekedel féllly tölle, mert nem ok nélkül viseli a' fegyvert: Mert Isten bolfszujának meg állója azon a' ki gonoszt tselekedendik: Mert azért fizettek ador-is, mivel hogy Istennek szolgálai, kik az Isteni szolgálatban foglalatások. 1. Petr. 2: 14.

XLIV.

*Mit parantsoi az ISTEN az Aszszonyi
állatoknak?*

Ezt hogy az ő saját Uroknak (a) engedelmesek legyenek, mint az Urnak, és az ő Férjket éllyék (b) szoréssék,

Szent írásbéli Bizonyosságok.

(a) *Ef. 5. vers 22, 25.* Tű Afiszonyi átlatok, a' tű-fáját Uráitoknak engedelmesek legyetek, mint az Urnak.

Mert a' Férfin feje az ő Feleségének, miképpen az Christus-is feje az Anyaszentegyháznak, és ugyan ő meg tartója a' testnek.

(b) *Tis. 2. vers 4.* Hogy okosságra ténisák az ifjú Afiszonyokat, hogy az ő Férjeket szeressék, a' Fiokat kedvellyék.

XLV.

Mit parantsol Isten az Férjoknak?

Ezt hogy (a) szeressék az ő Feleségeket, miképpen az Christus-is szerette az Ecclesiát, és azért adta önön magát, és (b) ne legyenek azok elcsámérges beszédűk.

Szent Írásbéli Bizonyosságok.

(a) *Ef. 5. vers 25.* Férjnak szeressétek a' ti Feleségeteket, a' mint az Christus-is az Anyaszentegyházat, és önön magár adta érte.

(b) *Kol. 3. vers 19.* Férjnak szeressétek a' ti Feleségeteket, és ne legyetek keménynek ő hozzájuk.

XLVI.

Mit parantsol Isten a' Magzatoknak?

Ezt:

Ezt parantsol; (a) Ti magzatok engedelmesek legyetek az Urban, az ő születeknek, mert az méltó dolog: Tisztellyed az te Atyádot és Anyádot hogy jól legyen dolgod, és hofszu élethi légy ez földön. *Ef. 6: 1, 2, 3.*

XLVII.

Mit parantsol Isten az Atyáknak?

Ezt: Tűis Atyák ne ingerellyétek haragra az ő magzatokat, hanem nevellyétek őket az tudományban, és az Urnak betzédének intésében. *Ef. 6. 4.*

XLVIII.

Mit az Isten parantsolatya az szolgálkhoz?

Ez: hogy az ő Urakhoz (a) engedelmesek legyenek minden félelemmel, nem tsak az jókhoz és sziligyekhez, hanem az keményekhez-is, (b) nem szem előtt szolgálván, mint az kik embernek akarnak kedveskedni, hanem mint Christus szolgál, szívek sze-

rént tselekedvén az Urnak akarattját.
(a) 1 Petr. 2. § 18. (b) Ef. 6. §
5, 6, 7. Kol. 3. § 22, 23.

XLIX.

Mi az parantsolat az Gazdákhoz?

Ez hogy az mi igaz és illendő meg-
adgyák az Szolgáknak, tudván hogy
nékik is Urak vagyon az Mennyek-
ben. Kol. 4. § 1. Eph. 6. § 9.

L.

*Az Keresztényeknek vagyoné Cere-
moniás Törvények?*

Vagyon (a) az Vizzel való kereszt-
ség, és az (b) Ur Vatsorája.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) *Mát. 28. vers 19.* Elmenvén azért
tanítsatok minden népeket, meg keresztel-
vén őket Atyának, Fiának, és Szent Lélek-
nek nevében. *Márk. 16. vers 16.*

(b) *Luk. 22. vers 19.* Es minekutánna az
kenyeret vette vésna, és hálaíkat ador vól-
na (tudni illik Jéhus) meg szegé, és adá né-
kik, mondván: Ez az én testem, melly
rű éretterek adatik, ezt mivellyétek az én
emlékezetemre. *1 Kor. 11. vers 24, 25, 26.*

LL

LI.

Mitoda az Vizzel való Kereszttség?

Az testnek olyan végre való meg-
mosódása az vizzel, mellyel külöské-
pen az ember (a) keresztényi hűbe
való állását és (b) ujjanon való izüle-
tését szent életben való járására meg-
bizonyította.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) *Tsel. 2. vers 38. 41.* Térjete meg és
keresztelkedgetek meg minnyájan az Jé-
husnak nevében az bűnnek bocsánattjára.
Es el vészitek a' Szent Lélekaek ajándékát.
Tsel. 8. vers 12, 13. és 9: 18. és 10: 47.
48. és 16: 15, 33. és 18: 8. és a' többi.

(b) *Rom. 6. vers 4.* Eltemetterünk azért
ö velle egygyüt az Kereszttség által az halál-
ban, hogy miképpen fel támasztatott az
Christus az Atyának dűtsőségére, azonké-
pen muis új életben járjuok. *Gal. 3. vers 27*
Kol. 2. vers 12. 1 Petr. 3: 21. Tit. 3: 5.

LII.

Miképpen kell meg keresztelkedni?

(a) Az Atyának, és a' Fiának, és
az Szent Léleknek nevére, avagy ne-
vében

vében. Jóllehet régen az Apostolok idejében, az mint az ő magok tseledetek bizonyíttyák, az (b) Jéhus Christus nevében, avagy az Jéhus Christusban is keresztteltetnek meg az hivek.

Szent Irásbéli bizonyságok,

(a) Azért el menvén tanítsatok minden népeket, meg kereszttelvén őket Atyáinak, Fiának, és Szent Léleknek nevébe.

(b) *Tsel. 2. vers 38.* Péter pedig mondta nékik: Térjete meg és kereszttelkedjete meg minnyájan a' Jéhusnak nevébe, a' bűnnek borsánattyára: és el vészítek a' Sz: Léleknek ándékát: *Tsel. 8: 16. és 10. vers 48. és 19. vers 5. Rom. 6: 3. Gal. 3: 27.*

LIII.

Mi végre keresztteltetnek meg a' kisded gyermekek?

Annak bizonyására, hogy jóllehet ők nem (a) tudván még idejek szerént különbséget tenni az jobb és bal kez között, az vizzel való keresztségnéki végét és hasznát nem érthetik, mind azon által hiszszük, hogy ők is (b) úgy mint

mint Keresztény Atyáknak's Anyáknak magzattyok, ilyen kegyelméből az *Uj Frigynok (c)* igiretiben, részeselek.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) *Jon. 4. vers 2.* Es én ne szánnám Ninivét mellyben több vagyon tizenkét ezer ezer embernél kik nem tudnak különbséget tenni az jobb és bal kezek között.

(b) *1 Kor. 7. vers 15.* Mert ha különben volna a' tő gyermekieek tisztátalanok volna, de azok szentek.

(c) *Tsel. 2. vers 39.* Mert tő néktek lőttek az igiretek, és a' tő fiaitoknak, és minde neknek kik megszöve vagynak, valakiket tudni illik az mi Istenünk elé hívánd. *Mát. 19 vers 14.*

LIV.

Miképpen és mi Végre kell szolgáltatni az Ur Vassorájának?

Ugy hogy az *UR* Jéhus parantsolatya szerént, az Hívek azon *VR* Jéhusnak ő érettek meg töretteget testét, jedző kenyerét vegyék, és az mellet, ugyan ő érettek ki ontatott vérét ábrázoló bort is igyák az ő emlékeztet

re. rs ezzel mind az 8 (b) testével való közösülés ker, mind az (c) tagoknak egy más közöt való egygyességét, mind pedig igaz hittel várt (d) Christus Országában, az ő aszralátál való le telepedéseket bizonyították és valylák; és ezt taelekedvén (e) hirdesék az Vrnak halálát miglen ei-jő.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) *Mát. 16. vers 26.* Es mikor ennénekt vévé Jésus az kenyeret, és mikor halákat adot volna, meg szegé, és adá az ő Tanítványinak, és mondá: Vegyétek, egyétek, ez az én testem. *Márk. 14. vers 22, 23, 24. Luc. 22. vers 19, 20. 1 Kor. 11. vers 24.*

(b) *1 Kor. 10. vers 16.* Az halá adásnak pohára, mellyet meg szentelünk, avagy nem Christus vérével való közösülésünké? az kenyér a' mellyet meg szegünk, avagy nem az Christus testével való közösülésünké?

(c) *1 Kor. 10. vers 17.* Mert egy kenyér és egy test vagyunk sokan; mert minnyájan egy kenyérből eszünk. *Ef 4. vers 3, 4.*

(d) *Mat. 26. vers 29.* Mondom pedig néktek, hogy nem iszom ez üdöztől szgván ez földő tökének gyümölsében, mind az napiglan

piglan, mellyen tő velecek ujar iszom az én Atyámnak országában. *Luc. 22. vers 29, 30.*

(e) *1 Kor. 11. vers 26.* Mert valamennyi szer éjendirek ez kenyeret; és ijándgyátok ez Pohárt, az Urnak halálát hirdessétek, amig eljővénd.

LV.

Mitsoda az Christusnak halálát hirdetni?

Ez nem egyéb, hanem az Christusnak ilyen szörnyű halálát és szenvedését az minket meg tartó Istennünknek, és Christusunknak hozzánk emberekhez való jó voltának, és ki mondhatlan (a) szerelmének erősségének, és bizonyágának ismervén, és az Ur Christus halála által szerzett, és velünk közlött (b) minden Leiki áldásokat szemlélvén, (c) az Istennek, ki egygyetlen egy Fiát, és az Christusnak is (d) ki őnen magát mi éretrünk olly kelesves halálra arta, szeinteéges (e) d tsíretét terjesztetni, és halá ado Léiekkal, áldott nevét magasztalni.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

I

(a)

(a) *Ján. 3. vers 16.* Ugy szereté Isten az világot, hogy az ő egygyetlen|egy született Fiát adná, hogy minden valaki hiszen ő benne, el ne vesztőn, hanem örök élete legyen. *Ján. 15. vers 13. Rom. 5. vers 8, 9, 10. 1 Ján. 3. vers 16.* ugyan 1 *Ján. 4: 9, 10.*

(b) *Ef. 1. vers 3.* Aldott az Isten, és az mű Urunk Jésus Christusnak Sz: Attya: ki meg áldott minket minden Lelki áldásokkal az Christusban.

(c) *Rom. 8. vers 23* Az ki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett; hanem adta azt mi érettünk minnyáján, mi módon nem adna ingyen az ő Fiával minékünk mindeneket?

(d) *Mát. 20. vers 28.* Az embernek Fia nem jött hogy szolgállyanak ő néki, hanem hogy ő szolgállyon, és adgya az ő életét váltságra sokakért. 1 *Tim. 2. vers 6.*

(e) *Jelen. 4. vers 9, 10, 11.* Es mikor az Lelkes állatok dütsösséget, tisztességet, és háláadásít tulajdonittanak vala annak, az ki az székből ül vala, az örökkön és örökké élőknek.

Az huszonnégy vének az székből ülő előtt le borulnak vala, és imádgják vala az örökkön örökké előtt, és az ő koronájokat le téstik vala az székl előtt mondván:

Méltó vagy Uram ki végy dütsösséget, tisztességet, és erőt, mert te teremtettél min-

mindeneket, és az te akaratodért vagynak és teremtettek: *Jelen. 5: 11, 12, 13, 14.*

LVI.

Kiknek, és mi módon kell élni az Úr Vatsorájával?

Azoknak, kik (a) az Christus halálának halzáiban részesek, és az (b) kik az mi Urunk Jésus Christusnak nevét minden helyen segítségül hívják, és egy más között (c) tiszta szűből, jó Lelki ítéletből, és igaz hűből való szeretetett gyakorolnak. Végezetre (d) az kik magokat előfiször meg próballyák, és az Christus testét és vérét meg választani tudgyák, még (e) erőtlenségből esett vétkesek is keservesen meg siratták, és az ő (f) érettek meg holt Christusnak szeretelméről szorongattatván, magokban ezt erőssen el végezték, hogy élvén ezután ne illyenek magoknak, hanem annak, ki érettek meg holt, és fel támadott.

Szent Írásbéli Bizonyságok.

(a) 1 Pét. 1. vers 18, 19. Tudgyátok hogy nem veszendő állatokon mint aranyon, vagy ezüsten váltattatok meg az ühéában való életetekből, melyet az ü Agyátoknak tanításából vettetek volt.

Hanem drágafaros vérén, tudni illik, az makulánélkül és szepdönélkül való bárány-nak az Christusnak vérén. 1 Ján. 1. vers 7. Jelen. 1. vers 5.

(b) 1 Kor. 1. vers 2. Az Jépus Christus-ban meg szenteltetteknek, hivatalos szenteknek, mindenekkel egyben valakik az mi Urunk Jépus Christusnak nevéért segítségül hívják minden helyen kegyelem és békesség.

(c) 1 Tim. 1. vers 5. Az parantsolarnak vége pediglen, az tiszta szívből, jó lelki ismérésből, és az igaz hűtből való szeretett.

(d) 1 Kor. 11. vers 28, 29. Probállyá meg azért minden ember magát, és ugy egyik abból az kenyérből, és ugy igyek abból az pohárból.

Mert az ki eszik és iszik mélsatlanul, kárhozzott eszik és iszik magának, hogy meg nem becsülli az urnak testét.

(e) Mát. 26. vers 75. Akkor meg emlékezék Péter Jépusnak beszédéről, ki meg mondotta vala neki; minek előre az kékas szóllana háromszor meg tagadsz engemet. És ki meavén nagy keservesen ára.

[F]

(f) 2 Kor. 5. vers 14, 15. Mert az Christusnak amaz szerelme szorongat minket.

Ugy mint, kik magunkban ezt el végeztük, hogy ha egy meg holt mindenekért, tehát minyájan meg holtak völt: és hogy ő meg holt mindenekért, hogy az kik élnek ezután, ne éllyenek magoknak, hanem annak az ki érettek meg holt, és fel támadott.

LVII.

Hogy az ember mind ezekben biven meg maradhasson, miutóda dolgok kévántatnak arra?

Ezek Summa szerént:

Elő: (a) az isten Szent Lelkének segítségéért (b) az Ur Jépus nevében való ájittatos könyörgés.

Második: (c) az isten ígénének, az Sz: Irásnak, gyermekségünktől fogván való tanulása, olvasása, (d) vizsgálása, és arról való (e) szorgalmas gondolkodás.

Harmadik: (f) az Christusról nevezetett Szent gyülekezetnek gyakorlása, és annak (g) fenytékének

örömmel való fel vétele, és szép (b) zene tartásának követése.

Negyedik: az (i) Lelki örövendéssel való békesség-rűrés, melly ebben áll, hogy az igasságnak ismeret mellett, (k) az Urnak nevéért, minden féle gyalázatot, üldözést, háborgást, (l) javunktól való meg fosztatást, sőt (m) az halált-is, ha Isten úgy akarja, Lelki dűrsekedéssel elszenvadgyúk, nézván, és (n) várván az boldog reménységet (o) az melly miunket soha meg nem tsal.

Szent Írásbéli Bizonyságok.

(a) Luk. 11. vers 13. Ha ti annak okáért gonoszok lévén, tudtok az tő Fiainoknak jó ajándékot adni, mennyivel inkább az tő Mennyei Atyától ad Sz: Lelket azoknak az kik tőlle kéréndik.

(b) Jan. 16. vers 23. Bizonybizony mondom néktek (azt mondgya Christus Urunk) vala mit kéréndérek az Atyától az én nevemben meg adgya néktek, Jan. 16. vers 24.

(c) 2 Tim. 3. vers 15. Es hogy gyermek-ség drótfogván tudtat az Sz: Írásokat, mellyek tégedet bölcsé tethetnek az üdvösségre az

re az Christus Jéusból való hűtnek általa.
(d) Ján. 3. vers 39. Visgályatok az Írásokat, mert néktek úgy tetszik, hogy azokban örök életetek vagyon

(e) 5 Mos. 6. vers 6. Es legyenek ezek az igék, mellyeket én ma te néked parantolok az te szivedben. Sol. 1. vers 2.

(f) Sid. 10. vers 25. El ne hadgyátok az mi gyülekezetünket, miképpen Hókások némellyeknek. hanem intsetek egyenást, annyival-is inkább, mivel láttyátok hogy amiz nap el közelget.

(g) Mat. 18. vers 17. Hogy ha azoknak-is (tudni illik azkiker melléd fe vettél) nem fogadgya szavakat, mond meg az gyülekezetenek, hogy ha az gyülekezetenek-is nem fogadgya szavát, legyen te előtted olyan mint valamely Pogány. vagy fukár.

1 Kor. 5. vers 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 13.

Es tő fel falkodtatok és nem firtatok inkább hogy ki vèrtessék közülletek, az ki ez dolgozt tselekedte.

En testben távul lévén ugyan, de lélekben jelen, már meg retekem ugyanint jelen azt, az ki így tselekedett.

(Az mi urunk Jébus Christusnak nevében egyben gyűlvén ti. és az én Lelkem, az mi urunk Jébusnak hatalmával:)

Az ilyen embert az Sáránynak adni, az

teft veszedelmére, hogy az Lélek üvezin-
lyön, az mi Urunk Jésus Christus napján.

Meg irtam néktek levelemben hogy az
paráznákkal ne társalkodgyatok. Nem ez
Világnak paráznaival ugyan, vagy főzvé-
nyivel, vagy ragadozoival, vagy bálvá-
nyok szolgálival, mert így ki kellett volna
ez világból mennetek.

Most pedig irtam néktek, hogy ne tár-
salkodgyatok, ha az, a' ki Atyafinak ne-
vezetik parázna, vagy fősvény, vagy bál-
ványnak szolgáló, vagy átkozódó, vagy
részfeges, vagy ragadozó: effélével igen ne-
is egyetek,

Mert mit itilem én azokat az kik kívül
vagynek? nem azokat itiliteké tő az kik
benn vagynek?

Mert azokat a' kik kívül vagynek, az I-
sten itili meg. Vessétek ki azért a' gonoszt
tő közülletek. 2 Kor. 2: 6. 2 Thes. 3: vers
14. Sid. 3. vers. 12, 13. és 10. vers 24.
25. Jud. 1. vers 22, 23.

(h) 1 Kor. 14. vers 40. Mindenek pedig
ékesen, és jó rendel légyenek tő köztetek
Kol. 2. vers 5.

(i) Rom. 5. vers 3. Ditskedünk az há-
boruságban-is, tudván hogy az háboruság
békeséges türelst nemz, Fil. 4. vers 4. Jak.
1, vers 23.

[k]

(k) Mat. 5. vers 10, 11, 12. Bóldogok az
kik háboruságot szenvednek, az igazságért,
mert azoké a' Mennyeknek Országa.

Bóldogok lésttek mikor tőröket szidal-
maznak, háborgatnak, és minden gonosz
házugságot mondanak tő ellenetek én é-
settem.

Örüljetekek és Örvendezzetekek, mert az
tő jutalmatok bőséges mennyekben, mert
ekképpen háborgatták az Prophétákat-is.

(1) Sid. 10. vers 34. Mert az én fogsá-
gimban én velem egyetemben bántkodtatok,
és az tő jószágtoknak fok romlását nagy
örömmel vettétek, mivel hogy tudátok,
hogy ti néktek, drágább és maradandóbb
jószágtok vagyon mennyekben.

(m) Mat. 10. vers 39. Az ki meg tart-
tya az ő életét, el veszti azt, és a' ki el vesz-
ti életét én érettem, meg találja azt. Mat.
16. vers 25, Tsel. 20. vers 24. és 27: 13

[n] Tit. 2. vers 13. Várván amaz bóldog
reménséget, és amaz nagy Mennek, és az mi
meg tartonknak az Jésus Christusnak dütső-
séges meg jelenését,

(o) Rom. 5. vers 5. Az reménség pedig
meg nem szégyenit, mert az Mennek szerel-
me ki ontott az mű szívünkben az Szent
Lélek által, melly mű nekünk adatott.

L VIII.

Hogy

Hogy ha pedig valaki (a) valami bűn-
ből el-foglaltatván meg esik, (mint
hogy (b) nincsen-is ember az ki
nem vétkeznék.) mint kell
annak islekedni?

Vérkét meg kell (c) vallani, és azt
(d) sziből meg bánván, és (e) siratván
minden (f) halogatás-nélkül (g) abból
ki kell térni, és többé mind attól, és
mind egyéb bűnöktől magát teljes
tehetsége szerint meg onni, sőt nagyobb
felelemmel és (b) rettegéssel az (i)
fegyhetlen életre ügyekezni, tudván
azt, hogy (k) az ki bűnből való ká-
térése után ismét vétkezik, gonoszbuli
lélzen az ő utolsó állapotja.

Szent írásbéli Bizonyságok.

[a] Gal. 6. vers 1. Atyámfiai ha az ember
el foglaltatik valami bűnben. ti kik lelki-
ek vagytok, az olyan embert építsétek-fel
alázatosságnak lelkével, meg gondolván
magadatt, hogy te-is meg ne késértessél.

[b] 1 Kir. 8. vers 46. Hogy ha vétkeznek
néked [mert nincs ember az ki nem vét-
keznék] és meg haragudván az ő ellensé-
gek-

geknek adod őket, és fogván véteinek az
ellenségnek földérc. &c.

[c] Solt. 32. vers 5. Vétkeimet meg jelen-
tettem néked, és hamisságomat el nem
rejtettem, mondék: meg vallom magam
ellen hamisságomat az Urnak, és te meg
bótsáttod bűnemnek Isten telenségét. Péld.
28. vers 13. 1 Jan. 1. vers 9.

[d] 2 Kor. 7. vers 9. 10. Mostan örülök,
nem hogy meg szomorodtatok, hanem
hogy az poenitentiára szomorodtatok meg
mert Isten szerint szomorodtatok meg,
hogy semmiben kárt ne szenvedgyetek mi-
miattunk.

Mert az Isten szerint való szomorúság,
poenitentiát szerez az alharatos üdvösségre:
ez Világ szomorúsága pedig halált szerez.

[e] Mat. 26. vers 75. Es mingyárt szőlla
az kakas: Es meg emlékezők Péter az Jé-
sus szaváról, a' mellyett mondott vala néki:
Minek előtte az kakas szőll, háromszor meg
tagadcz engemet. Es ki meavén, keser-
vesen sir.

[f] Sid. 3. vers 7, 8. Annak okáért az mine
mondgya a' Szt. Lélek; Ma ha az ő szavat
halljátok;

Meg ne keményítsétek szíveteket: mikép-
pen az bölcsfontásnak idején, amaz késértet-
nek napján az pulzában. Syr. 5. vers 8, 9.

(g)

(g) *Ján. 5. vers 14.* Azután meg találá Jé-
sus ötret az Templomban, és monda nékie:
Imé meg gyógyultál, többé ne vétkezzél,
hogy gonoszból ne légyen dolgod. *Péld.*
28. vers 13. Ján. 8. vers 10, 11. Syr. 21.
vers 1.

(h) *Fil. 2. vers 12.* Annak okáért szerel-
mefim, miképpen mindenkoron engedetek,
nem úgy mint az én jelen létemben csak, ha-
nem most sokkal inkább az én távollétem-
ben, félelemmel és rettegéssel vigyétek vég-
hez az tő üdvösségeket.

(i) *Fil. 2. vers 14, 15.* Mindenekezt cse-
lekedgyetek zúgolódás nélkül, és versengé-
sek nélkül.

Hogy légyetek fegyhetetlenek és tiszták,
Istennek fiai, vádolásnélkült valok, ez go-
nosz és el fordult nemzetségnek közötté, kik
között fénytelenek mint az ízövetnékek ez vi-
lagon. Ugyan *Fil. 3. vers 12, 13, 14.*
Sid. 12. vers 14.

(k) *Ján. 5. vers 14.* Azután meg találá
Jésus ötret az Templomban, és monda né-
kie: Imé meg gyógyultál, többé ne vét-
kezzél, hogy gonoszból ne légyen dolgod.
2 Petr. 2. vers 20, 21. Luk. 11. vers 26.

Mivel fizett meg az (a) Isten az utolsó
szüleinek napján az (b) Christus által
mind az jóknak, és mind az meg
nem térő bűnösöknek?

Azoknak (c) kik az jó tselekedet-
ben való áthatatossággal dücsöséget,
tisztességet, és halhatatlanságot keres-
nek, meg fizet örök élettel; Azok-
nak pedig kik versenyefek, és az kik
nem engednek az igazságnak, hanem
engednek az hamisságnak, meg fizet
hirtelen büfúlással, haraggal, nyomor-
russággal, és gyötrelemmel, az az (d)
örök verzedelemmel.

Szent Irásbéli Bizonyságok.

(a) *Rom. 2. vers 6.* Meg fizet mindennek
az ő tselekedeti szerént.

(b) *Tsel. 17. vers 31.* Mivel hogy rendelt
egy napot, mellyen igazán meg itili a' föld-
nek kerektségét, a' Férstu által, a' kit arra
rendelt, melly dologról nyilván való bizony-
ságott tött, annak halálból való fel támasz-
tásával. *Rom. 2. vers 16.*

(c) *Rom. 2. vers 7, 8.* Azoknak a' kik az
jószágos tselekedetben való áthatatossággal

dütsősséget, tiltzességet, és halhatatlanságot keresnek, meg fizet örök élettel.

Azoknak pedig a' kik versenyesek, és a' kik nem engednek az igazságnak, hanem engednek az hamisságnak, meg fizet hirtelen bufulással, és haraggal.

(d) 2 The. 1. vers 9. Kik megbüntettetnek örök veszedelemmel az Urnak ortaljától, és az ő hatalmas dütsősségétől.

Ide néznek,

Mát. 13. ✕ 41, 42, 43, 49, 50.
és 25. ✕ 32, 33, 34. Ján. 5. ✕ 29.
2 Kor. 5. ✕ 10. Jelen. 20. ✕ 13,
14, 15.

LX.

Mivel bíszed a' halottaknak mind igazaknak 's mind hamissaknak fel támodását, miben kell tehát magadat gyakorlanod?

Ebben, hogy (a) botránkozás nélkül való Lelki ismeretem legyen, mind az Isten 's mind az emberek előtt, és (b) rellyes légyek, az igazságnak gyümölcseivel, mellyek az Ur Jesus Christus által vagynak az Isten dütsősségére és dicsőségére.

Szent

Szent Irdsbéli Bizonyságok.

[a] Tsel. 24. vers 15, 16. Es reménységem vagyok Istenben, hogy jövődében (milyképpen ezek is várják) meg lélen a' halottaknak mind igazaknak, mind hamissaknak fel támodása.

Ebben gákorlom pedig magamat, hogy botránkozás nélkül való Lelki ismeretem legyen, mind az Isten előtt, mind az emberek előtt.

b[] Fil. 1. vers 11. Tellyesek lévén az igazságnak gyümölcseivel, mellyek az Jesus Christus által vagynak, az Isten dütsősségére és dicsőségére.

Bekesség legyen az Atyafiaknak, és szeretett hűttel egyben az Atya Istenből, és az Ur Jesus Christustól kegyelem mind azokkal kik szeretik a' mi Urunk Jesus Christust alhatarosságban. Ef. 6.

✕ 23, 24.

V E G E.

In Nomine Domini.

Reggeli, rövid, és abittatos Könyörgés.

OH Menynek es Földnek dűtsőséges és szentséges Királya, nagy Isten, mű áldott egy Urunknak, az Ur János Christusnak Istene, és Attya, kihez hasonló Isten nintsen, mert te teremtetted az Földet, ki terjesztetted az eget az te hatalmas erőddel, és te paroncsolsz azoknak minden sergeinek.

Mű porból, és Földből vétetett szegény, gyaló bűnös teremtesid, az éczakai sötétségből, es testi álmából fel serkenvén, ez máj napnak sengeire, áldot nevedet hálaadással magasztalljuk, jó tereményider buzgó Lélekkel hirdettyük, hogy minket böltsen teremtetted, egyéb állatoknál fellyeb tiszteltél, eleven

érzé-

érzékenységekkel és okoskodó Lélekkel ékelitettél, egyéb állatokat lábaink alá vevén, sokakor teremtet állarid közül táplálatasunkra is rendeltél.

Kiváltképpen penig dűtsöittyük felséges emlékezetedet mű üdvességünk paísa nagy Isten, hogy az mű éleiknek pogányi bálványozásából ki vőrtél üdvözítő szent szövetségedbe bé szerkeztetted, az örök életnek reménységire el jedzettél és persételtél, és hogy életünk jobbittásával frígyes voltunkot meg bizonyítharnok, jó tereményider hálaadással hirdethetnők, ez máj napra-is fel virradást engedted.

Vízontag az föld poráig meg alázván minnen magunkat, és orozánk pirulásával meg valván bűnös voltunkot, alázatosan esedezünk Isteni Felségednek, indullyának meg az te könyörületességednek sokasági mű rajtunk, töröld el mint az felleget az mű bűneiket, szenteld meg áldott tiszteletedre

az mű Lelkeinket, távoztas-el mű
tőlünk minden ártalmas esereket,
hivatalunk szerint való munkáink-
ban engedgy üdvességes, és bol-
dog előmenetelt.

Rendelly irgalmas Istenünk, az
emberi társaságban és keresztyéni
gyülekezetekben, külső belső jámbor,
Isten féltő épületes férfiakot,
kik által oktatás és építsed az gyé-
ge ifjúságot, az te neved félelmé-
ben, fenytékiben, ditsiretetre, dü-
tsóségedre, hogy ez képpen kéz-
ről kézre maradjon az te Isteni is-
mérte, tisztelte az mű marade-
kinknál-is.

Ez mű mai napunk is légy meg
áldattatva Isteni felségeditől, mű
áldot gondviselő Istenünk, ne en-
gedgyed, hog ez világtól, az tőlől,
az ördögtől, és az bűntől meg győ-
zertessünk, hanem engedgyed, hogi
tisztes szívvel, bűnökről üressült
vidám Lélekkel, az estvéli órára is
érkezzen. Isten neved magasztalá-
sára, jó tétezenyidért való Lelki
hála.

háláadására, nyilatkozzanak az mű
ajakink, ez nyavalyás életnek pedig
le verkezése után, az örök életnek
meg igirt jövai legyenek az mű ré-
szünk, és sorunk, szerelmes Fiad
által, kinek áldot nevében halgas
meg minket.

Mű Atyánk. Ő.

Estvéli Könyörgés.

OH Izraélnek soha nem alúvó,
és nem szunyadozó pásztora,
ki az világosító szövetnekeket böl-
tsen fel függesztetted, az egeknek
ki terjesztéfn, hogy különbséget
tégyenek, az nap között, és az é-
czaka között, és legyenek, jelei bi-
zonyos üdőknek napoknak és éz-
rendőknek, az napot pedig munká-
ra, és az éczakát nyugalomra tē-
delted.

Aldottak Uram az te munkáid,
és magasztalásra méltók jó teremé-
nyid, dü: Ötendő naponkint való
kegyelmes Atyai gondviselésed; Az

egkek bőségedet hirdetik, az egy-
más után következő napok tudom-
ánt, es vallást tésznek jó voltod-
ról, Isteni hatalmasságodról. Azért
műis szegény bűnös emberek szü-
veink belső indulatiból térszünk val-
lást kegyes jó réteményidről, mel-
lyekkel naponként s legközelebb
ez máj napon is illetél és tiszteltél
bennünket, és magasztaljuk szent
gondviselésedet, mert az te Atyai
oltalmazó kezeid tartoztattanak
minket, hogy az tűznek veszedelme
testünkben el nem boritor, sem az
viznek mélységi el nem merítették,
az-istenteleneknek kezei meg nem
sebesítettek, ellenségink végképpé
el nem fogyattak, és vesztettek, sőt
sem műreménytelen halálban nem e-
stünk.

Lelekünk aránt is az igaz hűnek
igyenességiben megmaradtunk, az
örök életnek reménségiben erősí-
tettünk, és hogy az mű veszedel-
münket szomjuhzó álnok ellenség-
nek az ördögnek predájara nem ju-
tottunk.

öröké

öröké való irgalmas jó! Istennünk
Isteni Felségednek alázatosan ese-
dezünk, életünk hátra maradtott i-
dejébenis kegyelmes gondviselésé-
det erősíts meg műrajtunk, és leg-
közelebb, ez minket sötérséggel be-
borított éczakábanis, őriz meg min-
ket az Sátány ördögnek tüzes nyi-
laitól, annak ártalmas elzözeitől,
veréngező, kárunkra, romlásunkra
ügyekező álnok embereknek tele-
kedésitől, tűztől, víztől, égi hábo-
ruktól, és minden egyéb romlást tá-
masztható ártalmas állatektól. Ad-
gyad hogy tiszták legyenek álmado-
zánk, fertelem nélkül ágyainkban
való nyugovánk, és üdvességünk
keresésire, s hivatalunk munkáinak
épületesé való tellyesítésire, az hól-
napi napnak világosságára való fel-
kelésink, hogy ez képpen tiszták, és
fegyhetetlenek lévén, amaz ujonan
való születeréskor, az irillet napján, bá-
torsággal álhassunk meg, szerelmes
Fiadnak dűtsőséges tekinteti előrt,
és az igasságnak koronáját elvehes-

sűk

sűk ingyen való kegyelmedből ő
tőlle, mellyet meg igértél megis a-
dandó vagy minden igaz hivednek
ő általa annak idejében, ki által dű-
tsőség, áldás, és felmagasztalta-
rás tulajdonitassék áldot nevednek.

Mi Atyánk. 66.

Reggeli Imádság.

EN mennyei szent Atyám, há-
lát adok én te néked, a' te sze-
relmes szent Fiadnak az Úr Jēsus
Christusnak általa, hogy ez éjjel en-
gemet minden kártól, és minden
veszedelemtől meg őltalmaztál.
Kérlek régedet, hogy őltalmaz meg
engemet e' mái napon is minden
bűntől, és minden gonosztól, hogy
minden tselekedetem, beszédem,
sőtrellyes életem te néked kedves
legyen: Mert én az én Testemet,
Lelkemet, és mindenemet, te ke-
zedben ajánlom: a' te szent An-
gyalod legyen én velem, hogy az

gonosz

gonosz ellenség az ōrdög, én raj-
tam hatalmat ne vehessen, Amen.

Estvéli Imádság.

EN mennyei szent Atyám, há-
lát adok én te néked, a' te sze-
relmes szent Fiadnak általa, hogy te
ez mái napon engemet irgalmassá-
gos képpen meg őltalmaztál. Kér-
lek régedet, bocsásd meg énnékem
minden bűnemet, és azon irgal-
masságodból őltalmaz meg enge-
met ez ejjel is. Mert én az én Te-
stemet, Lelkemet, mindenemet te
Istenségednek kezében ajánlom: az
te szent Angyalod legyen én velem
hogy az gonosz ellenség, az ōrdög,
én rajtam hatalmat ne vehessen:

A
M E
N.

Di-

D Itsirjed és áldgyad az UR I-
STENT, oh keresztyény em-
ber, ki néked az Christusban in-
gyen meg kegyelmezett.

Ditsőség, és hálá légyen néked
kegyes Atya Isten: Az te áldot Sz:
Fiadnak általa, mind örökké.

A Dgy békeséget UR ISTEN az mi
údonkben ez földön, mert nintsen
nékiünk több senki. baj-vivónk, ha-
dakozónk, hanem csak te
UR ISTEN.

A M E N.

Lotis pedibus illotis manibus aliquo

Lotis pedibus illotis manibus aliquo

Lotis pedibus illotis manibus aliquo

Lotis pedibus illotis manibus aliquo

Lotis pedibus illotis manibus aliquo

Lotis pedibus illotis manibus aliquo